

Qüvvət elmdədir...

Nizami Gəncəvi

НАУКА
SCIENCE

Орган Президиума Национальной академии наук Азербайджана

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Rəyasət Heyətinin orqanı

№ 22 (1419)

Cümə, 28 iyun 2024-cü il

Qəzet 1984-cü ildən nəşr olunur

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Bakıda Botanika İnstitutunun yeni binasının açılışında iştirak edib və Nəbatat Bağında görülən işlərlə tanış olublar

İyunun 21-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Bakıda Botanika İnstitutunun yeni inşa olunmuş binasının açılışında iştirak edib və Nəbatat Bağında görülən işlərlə tanış olublar.

AZERTAC xəber verir ki, Bakı Şəhər İcra Hakimiyətinin başçısı Eldar Əzizov dövlətizmizin başçısına və birinci xanımı Mərkəzi Nəbatat Bağında həyata keçirilən yenidənqurma və tikinti işləri barədə məlumat verdi.

Bildirilib ki, 45 hektardan artıq ərazini əhatə edən bağda 247 növ ağac və 162 növ kol bitkisi qorunur. Yenidənqurma zamanı Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyinin Botanika İnstitutunun 1935-1938-ci illərdə inşa edilən inzibati binası qəzalı vəziyyətdə olduğu üçün burada yeni bina tikilib. Beş mərtəbədən ibarət olan yeni binanın ümumi sahəsi 3700 kvadratmetrdir. Binanın birinci mə-

təbəsi laboratoriya sektorlarından ibarətdir. Burada bitki ehtiyatları və etnobotanika, həmcinin toxum bankı, bitki introduksiyası şöbələri yerləşir. Binanın ikinci mərtəbəsində 80 nəfərlik akt zalı, üç laboratoriya, müdafiə şurası, Botanika İnstitutunun elmi şurasının katibliyi, mühasibatlıq yerləşir. Üçüncü mərtəbədə isə geobotanika, ictimaiyyətlə əlaqələr, eksperimental botanika və beynəlxalq əlaqələr şöbələri fəaliyyət göstərəcək. Ali bitkilər sistematikası və herbari fondu dördüncü mərtəbədə yerləşir. Botanika İnstitutunun Herbari Fondu 1936-ci ildə institut yaradığı vaxtdan fəaliyyət göstərir. Burada Azərbaycanla yanaşı, digər ölkələrin altı yüz minə yaxın flora növü qorunur.

Eyni zamanda, Mərkəzi Nəbatat Bağının 1937-ci ildə tikilmiş və tamamilə yararsız hala düşmüş 900 kvadratmetrlik apara şəkilli inzibati binası da əsaslı təmir edilib.

Mərkəzi Nəbatat Bağı ərazisində ti-

reyaya da baxış keçirildi. Bildirildi ki, oranjereyanın eni 19, uzunluğu 47, hündürlüyü isə 15 metrdir. Daxilində yerdən 3 metr hündür körpü və hər iki qapını birləşdirən piyada yolu var. Oranjereya müasir tipli isitmə, soyutma və nəmləndirmə avadanlıqları ile təchiz olunacaq. Üzərindəki şüşə sisteminin 40 ədədi avtomatik açılaraq mövsümə uyğun havalandırmanı təmin edəcək.

Qeyd edək ki, Azərbaycan florasında mövcud olan bitki növlərinin və genofondun qorunması məqsədilə 1934-cü ildə yaradılan Mərkəzi Nəbatat Bağı elmi-tədqiqat müəssisəsi kimi fəaliyyət göstərib.

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ətraf mühitin və ekologiyanın mü-

hafizəsi sahəsində dövlət siyaseti məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə formalşmağa başlayıb. Hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən ölkəmizde bitki biomüxtəlifliyinin qorunması və səmərəli istifadə olunması məsələlərinə xüsusi diqqət yetirilir. Mərkəzi Nə-

batat Bağında yenidənqurma işləri məhz Azərbaycan Prezidentinin müvafiq sərəncamlarına uyğun olaraq həyata keçirilib.

Hazırda Mərkəzi Nəbatat Bağında "Bitki ekologiyası", "Dekorativ bitkilərin introduksiyası və seleksiyası", "Qida və dərman bitkilərinin biokimiyası", "Oduncaklı bitkilər", "Tropik və subtropik bitkilər" laboratoriyaları ilə yanaşı, "Strateji inkişaf, beynəlxalq əməkdaşlıq və layihələrin idare olunması", "Bioloji kolleksiyalar", "Bağçılıq və landşaft quruculuğu", "Təchizat və xidmət" və digər şöbələr fəaliyyət göstərir.

Botanika İnstitutunda elmin informasiya təminat sisteminin təkmilləşdirilməsi və gücləndirilməsi məqsədinə xidmət edən 4 yerli və 2 beynəlxalq məlumat bazası fəaliyyət göstərir.

Botanika İnstitutu bu il COP15-də təsis olunmuş "Quraq Ərazilərdə Biomüxtəlifliyin Mühafizəsi İttifaqı"na (BCAA-Biodiversity Conservation Alliance for Arid Land) üzv seçilib.

Arxeologiya sahəsində Azərbaycan-Koreya elmi əməkdaşlığı

AMEA-nın Əsas binasında "Arxeologiya sahəsində Azərbaycan-Koreya elmi əməkdaşlığı" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Tədbirdə Koreya, Türkiye və Gürcüstanın arxeoloji sahəsində təməni, mətəxəssisləri, AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun əməkdaşları və KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

Konfransı giriş sözü ilə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli açaraq artıq üç ildir ənənəvi olaraq keçirilən tədbirin milli-mədəni irsimizin, tariximizin təbliği, mədəniyyətimizin hərtərəfli öyrənilməsi, həmcinin turizm baxımından əhəmiyyətini qeyd edib.

AMEA rəhbəri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı işğaldan azad edilmiş qədim Azərbaycan torpağı olan Qarabağda qayıdış prosesində ölkəmizi ilk dəstəkləyən

dövlətlərdən birinin Cənubi Koreya olduğunu söyləyib. Bildirib ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə "ağlı şəhər" və "ağlı kənd" konsepsiyanının tətbiqində də Koreya Respublikasının böyük rolu vardır.

O, son illerde Azərbaycan-Koreya arxeoloji ekspedisiyasının Qarabağda geniş arxeoloji tədqiqat işləri apardığını, Koreya arxeoloqlarının iştirakı ilə Füzulidə Yeddişəpə kurqanlarında aparılan tədqiqatlar zamanı əhəmiyyətli nticelerin eldə olunduğunu bildirib.

Akademik İsa Həbibbəyli bir neçə il önce AMEA-nın müxbir üzvü, mərhum professor İlyas Babayevlə birgə Qəbələdə Azərbaycan-Koreya birgə arxeoloji ekspedisiyasının apardığı elmi tədqiqatlar və arxeoloji qazıntılarla tanış olduğunu söyləyib. Alim, həmcinin Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun Qəbələ etnoqrafik ekspedisiyasının Qəbələ bölgəsində apardığı kompleks tədqiqatların nəticəsi olaraq Qəbələnin tarixi, etnoqrafiyası və folkloru barədə 3 dil-

də kitabın çap olunduğunu diqqətə çatdırıb. Azərbaycan tarixçi, etnoqraf, arxeoloq və folklorşünaslarının bu kitabdan mühüm mənbə kimi istifadə etdiyini deyən AMEA rəhbəri sözügedən nəşrin arxeoloji tədqiqat qrupunun Azərbaycan elmine qiyamətli töhfəsi olduğunu bildirib.

Antropologiya elmləri sahəsində fundamental xarakterli elmi tədqiqatlarin həyata keçirilməsinin, bu sahədə yüksəkxitəsli kadr hazırlığına diqqət yetirilməsinin zərurılığını qeyd edən AMEA rəhbəri Azərbaycanda yeni sahə olan antropologiya elminin inkişafı istiqamətində Akademiyada mühüm işlərin görüldüyünü diqqətə çatdırıb. O, müasir dövrde qardaş Türkiye və digər ölkələrlə antropologiya sahəsində fealiyyətlərin genişləndirilməsinin öncəmini qeyd edib. Akademik İsa Həbibbəyli, həmcinin Azərbaycan Elm Fonduñun dəstəyi ilə AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunda müasir tipli laboratoriyanın yaradılması istiqamətində işərin görüldüyü bildirib, konfransın işinə ugurlar arzulayıb.

Ölkə başçısının Fermanına əsasən Azərbaycan Respublikasının iqtisadi rayonlarının yeni bölgüsünün aparıldığı və yeni bölgünün 14 iqtisadi rayonu əhəte etdiyini söyləyen akademik İsa Həbibbəyli arxeoloji qazıntıları Azərbaycanın bütün coğrafiyاسını əhatə etmesinin, o cümlədən birgə ekspedisiyanın fealiyyətinin daha da genişləndirilməsinin zərurılığını vurğulayıb.

Cıxışının sonunda AMEA rəhbəri beynəlxalq tədbirin dinləniləcək məruzələrin, müzakirə olunacaq mövzuların arxeoloji elminin inkişafına, elcə də ölkələr arasında əlaqələrin genişlənməsinə töhfə verəcəyini bildirib, konfransın işinə ugurlar arzulayıb.

Sonra Koreya Respublikasının ölkəmizdəki fəvqələdə və selahiyətli səfiri Li in Yonq çıxış edərək ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin 1992-ci ilde qurulduğunu, hazırda Azərbaycan və Koreya əlaqələrinin yüksək xətə inkişaf etdiyini bildirib. O, Azərbaycanda Koreya mütəxəssislərinin iştirakı ilə 2009-cu ilde başlanılan arxeoloji tədqiqatlar zamanı mü-

hüm elmi nəticələrin eldə olunduğunu deyib. Bildirib ki, Qəbələnin arxeoloji tədqiqatında koreyalı mütəxəssislərin iştirakı iki ölkə arasında əməkdaşlıq tarixində yeni səhifə açıb.

Tədbirdə AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun direktoru tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Fərhad Quliyev Qəbələ Arxeoloji Mərkəzinin fealiyyəti, müxtəlif illərdə aparılan arxeoloji tədqiqatlar və onların uğurlu nəticələri, üzə çıxarılan nadir tapıntılar haqqında məlumat verib. O, Azərbaycanda arxeoloji abidələrin, maddi mədəni ərəsərin araşdırılmasına böyük diqqət və qayğı göstərildiyini qeyd edib.

Konfransda "Qəbələ qazıntılarının aşkar edilmiş Roma idxlərə aid nümunələr", "Şərqi və Qərbi Avrasiyada aşkar edilmiş sünə deformasiyalı kəllələr", "Erkən Dövründə Qafqazın iqtisadi və intellektual mərkəzi (e.ə. X əsr)", "Koreya yarımadasında qazılmış Araba çətir komponentləri" və digər mövzularda məruzələr dinlənilib.

Ədəbiyyat İnstitutunda yarım ilin yekunları və qarşıya qoyulan vəzifələr müzakirə olunub

İyunun 24-də AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Elmi şurasının növbəti iclası keçirilib.

Iclasın gündəliyində duran əsas məsələ müəssisənin bu ilin ilk 6 ayı ərzində elmi və elmi-təşkilati fealiyyətinə dair hesabatının dinlənilməsi olub.

Əvvəlcə Türk Dünyası Araşdırmaçıları Beynəlxalq Elmlər Akademiyası tərəfindən "Avropa Şəhər Ordəni" ilə təltif olunmuş Ədəbiyyat İnstitutunun baş elmi işçisi professor Qəzənfər Paşaçayevə sözügedən mükafat təqdim edilib.

Həmcinin institutun Yeni dövr Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin müdürü professor İsləm Qaribli 70 illik yubileyi münasibətə Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun Fəxri fərmanı ile təltif olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan AMEA-nın prezidenti, institutun direktoru akademik İsa Həbibbəyli müəssisə əməkdaşlarının ümumi fealiyyətinə nəzər salıb, növbəti 6 ay ərzində elmi tədqiqatların əhətəsinin daha da genişlənəcəyinə, yeni nailiyyətlərin əldə olunacağına əminliyini ifade edib.

Həzirdə AMEA-nın bütün institut və təşkilatlarında 2024-cü ilin birinci yarısı üzrə elmi və elmi-təşkilati fealiyyətə dair müzakirələrin aparıldığından deyən akademik İsa Həbibbəyli elmi-tədqiqat işlərinin keyfiyyətini artırmaq, daha səmərəli fikir mübadiləsi aparmaq, məqsədilə hesabat iclaslarına AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının məsələlərinin təhkim edildiyini bildirib.

Daha sonra iclasda Prezident İlham Əliyevin "Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında" 30 dekabr 2023-

cü il tarixli Sərəncamı ilə bağlı nəzərdə tutulan işlərin vəziyyəti müzakirə olunub.

AMEA rehbəri mühüm siyasi əhəmiyyətə malik Sərəncama əsasən ölkə miqyasında müxtəlif tədbirlərin keçiriləcəyi diqqətə çatdırıb. Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvanın yubileyi ilə bağlı AMEA-da da silsilə tədbirlərin təşkil olunduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, muxtar respublikanın 100 illiyi münasibətə Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu AMEA-nın Naxçıvan Bölməsi ilə birgə "Naxçıvan ədəbi mühiti: ənənələr və müasir dövr" adlı kitabı nəşre hazırlayır. Həmcinin Ədəbiyyat İnstitutu tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının yubileyinə həsr olunan tədbirin keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Sonra Ədəbiyyat İnstitutunun elmi katibi filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aygün Bağırlı müəssisənin 2024-cü il üzrə yarımillik elmi hesabatını təqdim edib. O, Azərbaycan Res-

publikası Prezidentinin Ferman və sərəncamlarının, Nazirlər Kabinetinin qərarlarının, habelə dövlət programlarının icrası ilə əlaqədar elmi müəssisələrə tapşırılmış işlərlə bağlı məlumat verib.

Aygün Bağırlı ölkə başçısının "Yaşlı dünya namine həmrəylik ili" elan edilmişə haqqında, "Dahi Azərbaycan şairi Məmməd Füzulinin 530 illiyinin qeyd edilməsi haqqında", "Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin 140 illiyinin qeyd edilməsi haqqında", "Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında", "Şuşa şəhərinin 2024-cü il üçün "İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər planı haqqında" və "Şuşa şəhərinin 2024-cü il üçün "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının gənclər paytaxtı" seçilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" sərəncamlarına əsasən institutda görülmüş işləri diqqətə çatdırıb.

Həzirdə müəssisədə 2 istiqamət, 8 problem, 19 mövzu və 133 iş üzrə

tədqiqatların aparıldığını söyləyen məruzeçi elektron elmin vəziyyəti, institutun nəşr fealiyyəti, elcə də həyata keçirilmiş konfrans, sessiya, seminar və yubileylerden bəhs edib.

O, institut tərəfindən beynəlxalq əlaqələrin genişlənməsinə xüsusi yer ayrıldığını qeyd edərək cari ilin mart ayında Kərkük Kültür Dərnəyi ilə əməkdaşlıq memorandumunun imzalandığını xatırladıb. Aygün Bağırlı müəssisədə gənc kadr potensialının inkişafına önem verildiyini vurğulayıb.

Elmi katib cari ilde institutda elmi biliklərin təbliği və populyarlaşdırılması ilə bağlı görülmüş işlərdən də söz açaraq, kütüvə informasiya vəsiti (KİV) ilə işgüzar əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulduğunu, müəssisənin rehbər şəxslərinin, aparıcı alım və mətəxəssislərinin mütəmadi KİV-də çıxışlarını təşkil edildiyini bildirib.

Iclasda AMEA-nın Rəyasət Heyəti tərəfindən təhkim edilan Rəyasət Heyəti aparatının Elm və təhsil şöbəsinin müdiri filologiya elmləri doktoru, do-

sənt Sərxan Xavəri Ədəbiyyat İnstitutunun qədim tarixə və zəngin ənənələrə malik olduğunu söyləyib. O, müəssisənin 2024-cü ilin birinci yarısında fealiyyətinin geniş, dolğun, əhatəli şəkildə əks olunduğu hesabati, görülen işləri müsbət qiymətləndirib.

Daha sonra institutun direktor müavini filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Mehman Həsənli "Elektron Ədəbiyyat İnstitutu 2024-cü ilde: nəticələr və perspektivlər" mövzusunda hesabat verib.

Həmcinin Ədəbi tənqid şöbəsinin müdürü filologiya elmləri doktoru, dosent Vəqif Yusifli "Ədəbi proses - 2023" yaradıcılıq müşavirinə hazırlığın vəziyyəti barədə məlumat verib.

Tədbirdə digər məsələlər də müzakirə olunub. Mövzu ətrafında çıxış edənlər institut 2024-cü ilədəki yarıyıl fealiyyəti barədə hesabatını yüksək dəyərləndirib, müəssisənin məhsuldar işlər gördüğünü vurğulayıblar.

Sonda hesabat qənaətbəxş sayılaraq qəbul edilib.

Ordubad rayonunda Qərbi azərbaycanlılarla görüş

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Səlahiyyəti Nümayəndəliyi, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Qərbi Azərbaycan İcmasının birgə təşkilatçılığı ilə "Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresi keçirilib.

Festival-konqresdə Elm və Ali Tehsil üzrə Dövlət Agentliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası, Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Milli Konservatoriya, Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedagoqika Universiteti, Azərbaycan Dövlət Medeniyət və İncəsanet Universiteti,

Azərbaycan Diller Universiteti, Qərbi Azərbaycan Araşdırımlar Mərkəzi, Bakı Slavyan Universiteti, Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Dövlət Gömrük Komitəsi Akademiyası, AMEA Naxçıvan Bölmesi, Naxçıvan Müəllimlər İstitutu, eləcə da qardaş Türkiyədən olan universitetlər tərəfdən qismində iştirak edirlər. Həmçinin Naxçıvan Muxtar Respublikasının şəhər və rayon icra hakimiyyətləri, Mədəniyyət və Təhsil nazirlikləri tərəfdən qurum kimi çıxış ediblər.

"Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresi çərçivəsində Ordubad rayonunda qərbi azərbaycanlılarla görüş olub.

Görüşdə Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru, dosent Elbrus Isayev,

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, Ordubad Rayon icra Hakimiyyətinin başçısı Rəcəb Rəhimli, Qərbi Azərbaycan İcmasının rəhbəri Əziz Ələkbərli və digər dövlət rəsmiləri, deputatlar, elm adamları, qərbi azərbaycanlılar, ictimaiyyət, media nümayəndələri iştirak ediblər.

Görüş iştirakçıları Naxçıvanı ölkənin digər eraziləri ilə birləşdirən Zəngəzur dəhlizinin esas nöqtələrindən sayılan Ordubad rayonunun Kotam kəndi erazisində və Salamməlik stansiyasında olub, dəhliz boyu irəli remzi addımlar atıb, xatirə şəkli çəkdiirlər. Səmimi səhəbət zamanı ölkə Prezidentinin Qəribi Azərbaycana qayıdış konsepsiyanına dair fikirlər səsləndirilib, festival-konqresin əhəmiyyətindən danışılıb.

Akademik İsa Həbibbəyli: Zəngəzur dəhlizinin astanasında bu tədbirin böyük ictimai-siyasi əhəmiyyəti var

"Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresi Prezident İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycana qayıdış ideyasından sonra həyata keçirilən ən möhtəşəm tədbirlərdən biridir. Tədbirin Naxçıvan Muxtar Respublikasında, xüsusilə də Batabat yaylağında keçirilməsi qayıdışın reallığılarını həm məntiqi, həm də gerçək mənada ifadə edir. Hesab edirəm ki, Batabatda dünən festival-konqres çərçivəsində keçirilən toy sözün əsl mənasında Qərbi Azərbaycana qayıdışın real təntənəsidir".

Bu sözləri AzərTAC-in Naxçıvan bürosuna Zəngəzur dəhlizinin astanasında müsahibə verən AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli söyləyib.

Akademik deyib: "Qərbi Azərbaycana həsr olunmuş bu konqresdə 300 nəfərdən çox Azərbaycan alımı müxtəlif mövzularda çıxışlar etdi. Bu, Qərbi Azərbaycana elmin qaydışının çox böyük addımlarıdır. Hesab edirəm ki, konfransın materialları da çox ciddi, illik böyük Qərbi Azərbaycan külliyyatı olacaq. Bütün bunlar Azərbaycan dövlətinin heyata keçirdiyi Qərbi Azərbaycana qayıdış konsepsiyasının, strategiyasının real olduğunu, bu prosesin milli-mənəvi dəyərlərə, azərbaycanlılığı, Azərbaycanın bütönlüyünə qaydışa emalı xidmetin ifadəsindir. Naxçıvanda keçirilən festival-konqresdən çıxan əsas nəticələr bundan ibarətdir".

"Zəngəzur dəhlizinin astanasında bu festival-konqresin keçirilməsinin böyük ictimai-siyasi əhəmiyyəti var. Azərbaycan Prezidentinin iradəsi ilə Zəngəzur dəhlizinin açılması

istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsinin reallığını bütün Azərbaycan cəmiyyəti, ziyanlılar aydın şəkildə görür. Həm də buradan baxanda Zəngəzur dəhlizinin doğrudan da Avropa ilə Asiyani, bizi əhatə edən dövlətləri birləşdirəcək, hamiya faydalı nəqliyyat qovşağı olacaq gözümüz üzerinde canlanır. Bu, Azərbaycan siyasetinin təntənəsidir, gerçəklilikdir. İnanıram ki, biz ən yaxın zamanda Zəngəzur dəhlizindən keçib Bakıya gedəcək və yaxud Bakıdan Naxçıvana gələcəyik", - deyə AMEA-nın prezidenti əlavə edib.

TÜBİTAK-in rəhbəri Naxçıvanda səfərdə olub

TÜBİTAK-in rəhbəri professor Hasan Mandal Naxçıvan Muxtar Respublikasında səfərdə olub.

Səfər çərçivəsində türkiyəli qonaq AMEA-nın Naxçıvan Bölmesinin sədri akademik İsmayıllı Hacıyevin müşayiəti ilə Ulu Önder Heydər Əliyevin Naxçıvan şəhərindəki abidesi öününe gül

dəstəsi qoyub, Ümummilli Liderin xatirəsinə ehtiramını ifadə edib.

Daha sonra Heydər Əliyev Muzeyinin ekspozisiyası ilə tanış olan Hasan Mandal Ulu Öndərin həyatı və zəngin siyasi fəaliyyəti haqqında müfəssel məlumat verilib. Professor Hasan Mandal xatire kitabına ürək sözlərini yazıb.

XII əsr Naxçıvan memarlığının inisi sayılan Mömünə Xatun türbəsi, Açıq Səma Altında Muzey, Naxçıvan-qala Tarix-Məmərlıq Muzey Kompleksi, Nuh Peyğəmbər türbəsi, Heydər məscidi və Əshabi-Kəhf dini ziyarətgahında olan alim Naxçıvan haqqında yüksək təessüratlarını ifadə edib.

Sonra AMEA-nın Naxçıvan Bölmesinde olan TÜBİTAK-in rəhbəri bölmədə nəşr olunmuş kitablardan ibarət sərgi ilə tanış olub. Aparılan tədqiqatların mahiyyəti və qarşılıqlı əlaqələrin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonda Bölmə rəhbəri İsmayıllı Hacıyev "Naxçıvan-Şərqi efsanəsi" kitabını qonağa hediyyə edib.

Muxtari respublikanın dilbər güşəsi olan Batabat yaylağında (Zəngəzur Milli Parkı) olan qonağı "Qərbi Azərbaycana qayıdış" festival-konqresi haqqında məlumat verilib.

Yazıcı-alimin yubileyi

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında (AMEA) yazıçı, biologiya üzrə felsəfə doktoru, dosent Sadiq Qarayevin 50 illik yubileyinə həsr olunmuş "Azərbaycanlıq məfkuresinə sədaqət nümunəsi" adlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Sadiq Qarayevin yazıçı, alim və ictimai xadim olaraq vətənəvər fəaliyyəti ilə tanındığını, əsərlərinde azərbaycanlıq məfkuresi və ideyasını əsas tutduğunu vurğulayıb. Akademik qeyd edib ki, müxtəlif elm sahələrini təmsil edən insanların həm də bədii sənət və yaradıcılıqla məşğul olması təqdirdəyliq haldır. Bu mənada, Sadiq Qarayev həm elmi-fəlsəfi, həm də bədii üslubda yazdığı əsərləri ilə Azərbaycan ədəbiyyatında yeni ciyə yaradıb, milli və beşəri dəyərləri özünəməxsus tərzdə eks etdirib, azərbaycanlıq ruhu və şüuruna dair mühəhizələrini qələmə aldıq əsərlərində ustalıqla ifadə: "Azərbaycanlıq məfkuresi" onun bir əsərinin adıdır, amma bu ideya onun bütün əsərlərinin mərkəzində durur".

Akademik İsa Həbibbəyli Sadiq Qarayevin "Sahilsiz təzadalar", "Sahibsiz kölgələr", "N" sayılı qəhrəmanlıq" adlı irihecmli elmi-fəlsəfi, tarixi romanlarının, eləcə də, hekaye, esse və publisistik yazılarından ibarət "Sarvansız zamanlar", "Azərbaycanlıq məfkuresi" kitablarının adlarını sadalayıb, onların ümumi xülasəsini xarakterizə edib.

Sonra tədbirdə "Azərbaycanlıq məfkuresi" adlı videoçarx nümayiş olunub.

Tədbirdə AMEA-nın Felsəfə və SosioLOGiya İnstitutunun şöbə müdürü felsəfə elmləri doktoru Füzuli Qurbanovun "Azərbaycanlıq məfkurəsinə sədaqət nümunəsi" mövzusunda məruzəsi dinlənilib.

Yubiley tədbirində, həmçinin Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov, Mədəniyyət komitəsinin sədri Fazıl Mustafa, AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun direktori akademik Teymur Kərimli, YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri Bəxtiyar Nəbiyev, Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Məktəbinin rektoru vəzifəsini icra edən, Vətən Məhrəbəsi Qəhrəmanı polkovnik Nizami Mövlənov, AMEA-nın Azad Həmkarlar İttifaqının sədri siyasi elmlər üzrə felsəfə doktoru Sənən Həsənov çıxış ediblər.

Cıxışların ardınca "Aləmlərin səhbəti" adlı videoçarx izlənilib.

Daha sonra Elm və Təhsil Nazirliyinin Botanika İnstitutunun kollektivi adından təbrik məktubunu institutun emekdaşı biologiya üzrə felsəfə doktoru Xuraman Xəlilova diqqətə çatdırıb.

Sonda alim-yazar Sadiq Qarayev tədbirin təşkilinə görə AMEA rəhbərliyinə və iştirakçılarına minnətdarlığını bildirib.

AMEA-da Qərbi Azərbaycanla bağlı yeni şöbə yaradılıb

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çağırışlarına uyğun olaraq AMEA-nın elmi-tədqiqat müəssisələrində Qərbi Azərbaycanla bağlı bir sıra mühüm tədqiqatlar aparılır.

Bu məqsədə AMEA Rayasət Heyətinin qərarı ilə daxili imkanlar hesabına A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunda "Qərbi Azərbaycan tarixi" şöbəsi, Folklor İnstitutunda "Qərbi Azərbaycan folkloru" şöbəsi və Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda isə "Toponimika" şöbəsi yaradılıb. Həmin şöbələr tərəfindən qısa müddə ərzində fundamental tədqiqatlar aparılırlar, Qərbi Azərbaycanda soydaşlarımızın yaratdığı zəngin tarixi-mədəni ərslərin öyrənilməsi və təhlili istiqamətində önemli nəticələr əldə edilib, kitablar çap olunub. Eyni zamanda "Qərbi Azərbaycan Ensiklopediyası"nın sözlüyünün hazırlanması da başa çatdırılıb.

Bu günlərdə AMEA Rayasət Heyətinin qərarı ilə Əlyazmalar İnstitutunda daxili imkanlar hesabına "Qərbi Azərbaycan və Qarabağ əlyazmalarının tədqiqi şöbəsi" de yaradılıb. Yeni yaradılmış şöbənin əməkdaşları Qərbi Azərbaycanda və Qarabağda yaşayıb-yaratmış şair və yazıçıların əsərlərinin elyzəmələrinin toplanılması, sistemləşdirilməsi, tərtibi, nəşri məsələləri ilə məşğul olacaq, həmin regionlardan çıxan tanınmış yaradıcı simaların həyatı və yaradıcılığını araşdırıb tədqiq edəcəklər.

"Azərbaycan ədəbiyyatı: mərhələlər və simalar" monoqrafiyası Türkiyədə çap olunub

AMEA-nın prezidenti akademik Isa Həbibbeylinin "Azərbaycan ədəbiyyatı: mərhələlər və simalar" monoqrafiyası Türkiyənin "Bengü" nəşriyatında çapdan buraxılıb.

**AZERBAYCAN
EDEBİYATI**
MERHƏLƏLER VƏ SIMALAR
ISA HƏBBİBEYLİ

Aktaran
Vüsalə MUSALI

Azərbaycan Kitabçıları
İnceleme

BENGÜ

Monoqrafiyada Azərbaycan ədəbiyyatının çoxəsrlik inkişaf yolu uzun dövr ərzində dövrləşdirmə üçün qəbul edilmiş "marksist formasiyalar nəzəriyyəsi"ndən imtina edilməkə, yeni tarixi epoxanın öne çıxardığı azərbaycanlıq prinsipi və sivilizasiya amilinin nəzərə alınması, habelə ədəbi-tarixi proseslərin reallığını əsasında yenidən dövrləşdirilmişdir. Müellif Azərbaycan ədəbiyyatının real inkişaf dialektikasından çıxış edərək, ədəbiyyatımızın konkret olaraq ən qədim dövrlərdən bu gənə qədərki inkişaf mərhələlərinin müəyyən etmişdir. Ədəbiyyatın inkişaf mərhələlərinin yeni təsnifatında ədəbi cərəyanlar faktoru da əsas amillərdən biri kimi qəbul edilmişdir. Beləliklə, monoqrafiyada Azərbaycan ədəbiyyatında müxtəlif tarixi

epoxalarda meydana çıxmış erkən realizm, maarifçi realizm, təqnidli realizm, romantizm, sentimentalizm ədəbi cərəyanları, sosialist realizmi yaradıcılıq metodunu inkişaf mərhəlesi sahəyindən təqdim olunmuş ədəbiyyatımızın çoxəsrlilik tarixinin əsas yaradıcıları və daşıyıcılarının yaradıcılıq özünəməxsusluqları və ədəbi xidmətləri müəyyən edilmişdir. Akademik Isa Həbibbeyli ilk dəfə olaraq müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatında yaranmış neorealizm, postmodernizm, magik realizm, akademizm kimi ədəbi cərəyanları da diqqət mərkəzinə çəkmişdir.

"Azərbaycan ədəbiyyatı: mərhələlər və simalar" monoqrafiyasının Türkiyədə nəşr edilməsi qardaş ölkə ilə elmi əlaqələrimizin yeni bir sehfəsi kimi də əhəmiyyətlidir.

Monoqrafiyanın elmi redaktoru professor Yavuz Akpinardır.

Monoqrafiyanı Türkiye Türkçəsinə Qastamonu Universitetinin müəllimi Dr. Vüsalə Musalı çevirib.

Füzulusunas alımlorlə görüş

AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında (MEK) füzulusunas alımlorla növbəti görüş keçirilib.

Görüşdə MEK-in direktoru texnika elmleri üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Hüseyin Hüseynov giriş sözü ilə çıxış edərək tədbirdin Prezident İlham Əliyevin "Dahi Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin 530 illiyinin qeyd edilmesi haqqında" 2024-cü il tarixli 25 yanvar Sərəncamından irali gelən vezifələrin icrası istiqamətində, AMEA-nın Tədbirlər planına əsasən keçirildiyini diqqətə çatdırıb. Direktor kitabxanada ənənə halını alan görüşlərin keçirilməsini yüksək qiymətləndirib və Azərbaycan ədəbi-bədii fikir tarixində müstəsna əhəmiyyəti ile seçilən dahi mütəffəkərin ölməz yaradıcılığının diqqətde saxlanıldığını, zaman-zaman onun müxtəlif aspektlərinə həsr edilmiş monoqrafiya, kitab və məqalələrin dərcini, dissertasiyaların müdafiəsini vurğulayıb, o cümlədən MEK-de şairin yubileyi ilə bağlı sərginin keçirildiyini və "Füzuli 530" adlı elektron bazanın yaradıldığını diqqətə çatdırıb.

AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İstututunun aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Tünzalə Seyfullayevanın "Füzuli əsərlərinin əlyazmaları dünya kitabxanalarında", MEK-in Bibliografik və elektron informasiya xidməti şöbəsinin rehbər filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Aytən Əliyevanın "M.Füzuli əsərləri dünya məqyasında", Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İstututunun elmi işçisi doktorant Səba Verdiyevanın "Məhəmməd Füzulinin türkəcə "Divan"ının ən qədim əlyazması" adlı məruzələri dinlənilib.

Tədbirdə MEK-in Kitabxana xidməti üzrə direktor müavini dosent Şəhla Quliyeva, MEK-in Elektron xidmətlər və informasiya resursları üzrə direktor müavini Oruc Quliyev və digər iştirakçılar bu cür görüşlərin əhəmiyyətinə toxunaraq davamlı olmasına təklif ediblər.

Belaruslu alımlor Fizika İstututunda

Belarus İnformatika və Radioelektronika Dövlət Universitetinin elmi işlər üzrə prorektoru texnika elmleri üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Viktor Stempitski və Gənc tədqiqatçılar laboratoriyasının rəhbəri fizika-riaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru Mariya Baranova Fizika İstututunun qonağı olublar.

Görüşün məqsədi müştərek aparılan "Yaddaş elementləri və oxuma başlıqları üçün CoGaxFe2-x04 və (CulnSe2)-1-x(MeSe)x (Me=Mn, Fe, Co) maqnit nanohisəcikləri olan kompozitlər əsasında nəhəng maqnit mühəvəmetinə malik yeni materialların hazırlanması" layihəsi çərçivəsində əldə olunan nəticələri və gelecek əməkdaşlıq perspektivlərini müzakirə etmək olub.

Qonaqlar ilk olaraq istututun baş direktoru akademik Arif Həsimovla görüşüb'lər. Tərəflər təmsil etdikləri qurumların beynəlxalq əlaqələri, aparılan tədqiqatlar nəticəsində əldə olunan ən son nəticələr haqqında qarşılıqlı məlumat veriblər.

Müzakirə əsasında Fizika İstututu ilə Belarus İnformatika və Radioelektronika Dövlət Universiteti arasında Anlaşma memorandumunun imzalanması üzrə razılıq əldə edilib.

Qonaqlar Fizika İstututunun tərəfini eks etdirən stendlərə tanış olublar.

Daha sonra Fizika İstututunun eməkdaşlarının iştirakı ilə Azərbaycan Texniki Universitetində seminar təşkil olunub. Seminarın Viktor Stempitski "Mikroelektronika və sensorların baza elementlərinin layihələndirilməsi və istehsalının perspektiv istiqamətləri" mövzulu məruzə ilə çıxış edib.

Avropa Komissiyasının ERASMUS+ programına həsr olunan seminar

AMEA-da Avropa Komissiyasının (AK) ERASMUS+ programına həsr edilmiş seminar keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın elmi müəssisələrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müətəxəssisləri, təcrübəli və gənc alımlar iştirak edib.

Tədbiri AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatinin Xarici əlaqələr və beynəlxalq elmi təşkilatlarla iş şöbəsinin müdürü dosent Esmirə Əlirzayeva giriş sözü ilə açaraq AK-nın Horizon Avropa və ERASMUS+ programları, onların geniş imkanları haqqında ümumi məlumat verib və iştirakçıları bu programlardan istifadəyə təşviq edib. O, ERASMUS+ Azərbaycan ofisinin direktoru Pərviz Bağırovu təqdim edib və bu program haqqında ətraflı məlumat üçün sözü ona verib.

Pərviz Bağırov təqdimatında təhsil, tərening, gənclik və idmanı dəstəkləyən ERASMUS+ programının institutional və fərdi klasterlərinə yer ayırib. Qeyd edilib ki, program beynəlxalq kredit mobilliyyi, Erasmus Mun-

dus, ali təhsildə potensialın gücləndirilməsi, Jan Mone fealiyyətlərini dəstəkləyir. Programın imkanlarından tələbələr, akademik və administrativ heyətlər yararlanı bilər. Hər bir istiqamət üzrə tələbələr, imkanlar, büdcə, müraciət qaydaları və müddəti haqqında ətraflı məlumat verilib. P.Bağırov bildirib ki, bu program Avropa təcrübəsinin öyrənilməsi və qabaqcıl təcrübənin təbliği, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi və daha böyük layihə-

lərə qoşulmaq üçün geniş imkanlar açır. Bu istiqamətdə ADA Universiteti, Xəzər Universiteti, Bakı Mühəndislik Universitetinin və s. uğurlu təcrübəni diqqətə çatdırıb.

Məruzəci Azərbaycanın elm və təhsil müəssisələrinin qoşuldugu konsorsiumlar və heyata keçirilən coxte-reffi layihələr haqqında məlumat verib. Bu istiqamətdə AMEA-nın uğurla istifdiyi layihələri nümunə kimi göstərərək iştirakçıları ERASMUS+ programından istifadədə fəal olmağa təşviq edib. P.Bağırov programdan istifadə üzrə əyani təlimatlar da təqdim edib.

Seminar interaktiv formatda heyata keçirilib, iştirakçıların coxsayılı suları cavablandırılıb. ERASMUS+ programı ilə əlaqəli yeniliklərin müətəmadi olaraq paylaşılması üçün AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatinin Xarici əlaqələr və beynəlxalq elmi təşkilatlarla iş şöbəsi ilə birlikdə AMEA-nın elmi müəssisələrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müətəxəssislərindən ibarət şəbəkənin yaradılması təklif edilib.

Azərbaycanda elm və təhsilə şagird baxışı

S.C.Pişəvəri adına Respublika humanitar fenlər gimnaziyasında "Yaşıl dünya namine həmərlik ili" həsr olunmuş "Azərbaycanda elm və təhsilə şagird baxışı" mövzusunda IV şagird respublika elmi-praktik konfransı keçirilib.

Konfransın təşkilatçıları Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin birbaşa tabeliyində olan S.C.Pişəvəri adına Respublika humanitar fenlər gimnaziyası, AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İstututu, ETN akad. Həsən Əliyev adına Coğrafiya İstututu, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzi, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin Şamaxı filialı, Quba şəhərində Soyqırımı Memorial Komplesi, Azərbaycan Respublikasının Təhsil İstututu və AMEA-nın Şəki Regional Elmi Mərkəzi olub.

Konfransın açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzinin direktori filologiya elmləri doktoru, professor Sevinc Əliyeva Azərbaycan dilinin qorunmasına dövlət rehbərlərinin müümən rol oynadığını deyərək, Ulu Önder Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin bu istiqamətdə xidmətlərini qeyd edib.

AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İstututunun elmi işlər üzrə direktor müavini filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Ruhəngiz Cümşüdü AMEA-nın vitse-prezidenti vəzifəsini icra edən, Şərqşünaslıq İstututunun direktori akademik Gövhər Baxşlıyevanın salamlarını tədbir iştirakçılarına çatdırıb və bildirib ki, elm və təhsilin integrasiyasını dəstəkləyib.

ziyada bir sıra yarıslar, müsabiqələr keçirildiyini və hazırda keçirilən "Azərbaycanda Elm və təhsilə şagird baxışı" mövzusunda IV şagird respublika elmi-praktik konfransının bu tədbirlər sırasında önemli yer tutduğunu bildirib.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Dil Komissiyası yanında Monitoring Mərkəzinin direktori filologiya elmləri doktoru, professor Sevinc Əliyeva Azərbaycan dilinin qorunmasına dövlət rehbərlərinin müümən rol oynadığını deyərək, Ulu Önder Heydər Əliyevin və Prezident İlham Əliyevin bu istiqamətdə xidmətlərini qeyd edib.

AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İstututunun elmi işlər üzrə direktor müavini filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Yusif Şükürlü, ETN akad. Həsən Əliyev adına Coğrafiya İstututunun direktori müavini coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Zaur İmrani, AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İstututunun aparıcı elmi işçisi tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Sübhan Talibli konfransın iştirakçılarının elmi potensialları ilə yanaşı, natiqlik qabiliyyətlərinin de üzə çıxarılmasında müümən rol oynadığını diqqətə çatdırıblar.

Konfransın en ümde xüsusiyyətinin təhsildə önde olan şagirdlərin elmi potensialını ortaya qoyması üçün şərait yaratmasıdır.

AMEA-nın Şəki Regional Elmi Mərkəzinin direktoru fizika-riaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Yusif Şükürlü, ETN akad. Həsən Əliyev adına Coğrafiya İstututunun direktori müavini coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Zaur İmrani, AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İstututunun aparıcı elmi işçisi tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Sübhan Talibli konfransın iştirakçılarının elmi potensialları ilə yanaşı, natiqlik qabiliyyətlərinin de üzə çıxarılmasında müümən rol oynadığını diqqətə çatdırıblar.

Konfrans daha sonra öz işini "Azərbaycan dil və ədəbiyyat", "Tariix", "Riyaziyyat", "Fizika və astronomiya", "Kimya-biologiya", "Rəqəmsal bacarıqlar, STEAM", "Coğrafiya", "Estetik və fiziki təbəbiyə", "Xarici diller" bölmələrində davam etdirib.

Azərbaycanda ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasında Heydər Əliyevin rolü

AMEA-nın A.A.Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutunda "Azərbaycanda ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasında Heydər Əliyevin rolü" adlı dəyirmi masa keçirilib.

İclası açan institutun elmi işləri üzrə direktor müavini tarix elmləri doktoru İlqar Niftaliyev bildirib ki, Azərbaycan xalqının və dövlətçiliyinin inkişafında misilsiz xidmətləri olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi dövründə ölkəmizdə ətraf mühitin, təbiətin mühafizəsi sahəsində də əsaslı dönüş yaranıb, məqsədönlü ekoloji siyaset həyata keçirilib. Azərbaycan xalqının və dövlətçiliyinin inkişafında misilsiz xidmətləri olan Ümummülli Lider Heydər Əliyevin geniş və çoxşaxəli fəaliyyətində ölkədə ekoloji mühitin sağlamlaşdırılması və mühafizəsinin yaxşılaşdırılması prioritet istiqamətlərdən birini təşkil edib.

Sonra tarix elmləri doktoru, dosent Ədalət Qasımov "Heydər Əliyevin Azərbaycanda ekoloji vəziyyətin daha da yaxşılaşdırılması sahəsində xidmətləri" adlı məruzə ilə çıxış edib. Bildirib ki, Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə Azərbaycan KP MK və Nazirlər Soveti 1974-cü il aprel-avqust aylarında, 1975-ci ilin oktyabrında bir neçə dəfə təbiətin mühafizəsi və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə məsələlərini müzakirə edib, Sov.İKP MK və SSRİ Nazirlər Sovetinin "Təbiətin mühafizəsinin möhkəmləndirilməsi və təbii ehtiyatlardan istifadə etməyin yaxşılaşdırılması haqqında" 29 dekabr 1972-ci il tarixli qərarından irəli gələn vəzifələr müəyyənləşdirilib. Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan SSR-ə rəhbərlik etdiyi

dövrde təbiətin mühafizəsi və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadəye dair 8 qanun, Azərbaycan KP MK-nin və Nazirlər Sovetinin 32 qərarı qəbul edilib.

1969-cu ildən sonra Azərbaycanda ekoloji problemlərin davamlı inkişaf prinsipləri əsasında həll edilməsi istiqamətində ardıcıl tədbirlər reallaşdırılıb. Ulu Öndər tekce XX əsrin ikinci yarısında deyil, elə XXI əsrə də ekoloji tarazlığın təmin edilməsinə zəmin yaradacaq müüm qərarların verilməsinə nail olub.

2003-cü ildə Heydər Əliyev tərəfindən "Ekoloji cəhətdən davamlı sosial-iqtisadi inkişafə dair" Milli Program təsdiqlənib. Bu strateji Program əsasında ətraf mühitin müxtəlif sahələri üzrə 4 milli və dövlət proqramları, kompleks tədbirlər planı təsdiqlənərək həyata keçiriləməyə başlanılıb. Ümumiyyətə, 2001-ci ilin may ayından 2003-cü ilin iyul ayınadək Ümummülli Lider Heydər Əliyev tərəfindən ekomühitin ən müxtəlif məsələləri ilə bağlı 27 Fərman və Sərəncam imzalanıb.

Ölkədə ətraf mühitlə bağlı hüquqi bazanın beynəlxalq qanunvericiliyə uyğunlaşdırılması istiqamətində

mühüm tədbirlər həyata keçirilib. İctimaiyyətin ekoloji biliklərinin və ətraf mühit haqqında məlumatlılığı artırılmasına, ovculuq və ovçuluq təsərrüfatlarının fəaliyyətinin müasir tələblərə uyğun təşkili və tənzimlənməsinə dair, habelə dövlət və özəl əmlak mənafələrinin qorunmasına təminat veren qanunlar qəbul edilib, 50-dən artıq digər normativ-hüquqi sənədlər hazırlanıb və hökumət qərarları ilə təsdiqlənib.

Həmin illerde ölkənin ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, ağacların əkilməsi, xüsusən də Bakıda və Abşeron yarımadasında yaşlılıq zoqlaqların genişləndirilməsi, su ehtiyatlarının çirkənməsinin qarşısının alınması, ölkənin sətəchizati, inkişafı və dirçəlişi istiqamətində müüm işlər görülüb. Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında hazırlanmış ekoloji siyasetin uğurla həyata keçirilməsi respublikada ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasına, ekoloji tarazlığın təmin edilməsinə imkan verib.

Tədbirdə tarix üzrə fəlsəfə doktoru Leyla Hüseynova "Prezident İlham Əliyevin ekoloji tarazlığın qurunması istiqamətində fealiyyəti", tarix üzrə fəlsəfə doktoru Günel Aslanlı "İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə ekoloji problemlər", elmi işçi Cəmilə Məmmədova "Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasının ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasında Heydər Əliyevin fealiyyəti (1969-1982)", elmi işçi Vüsələ Ələzəzova "Azərbaycanın yaşılmış enerji siyaseti", kiçik elmi işçi Yüzdane Cabbarlı "COP29 və Azərbaycan" adlı məruzələrlə Ulu Öndərin uzaqgörən siyaseti, o cümlədən, ekologiya sahəsində verdiyi tövsiyələrdən danışıblar.

AMEA-nın Lənkəran Regional Elmi Mərkəzi 6 aylıq hesabat verib

AMEA-nın Lənkəran Regional Elmi Mərkəzinin 2024-cü ilin birinci yarısı üzrə elmi və elmi-təşkilati fəaliyyətinə dair hesabat iclası keçirilib.

Tədbirə AMEA Rəyasət Heyəti aparatının vitse-prezidentləri xidmətinin elmi katibi biologiya elmləri doktoru, dosent Tubuxanım Qasızməzadə onlayn qoşulub.

İclasda sədrlik edən mərkəzin direktoru Mehman Əliyev giriş nitqində bildirib ki, AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli AMEA-nın elmi müəssisə və təşkilatlarının, regional elmi mərkəzlərinin 2024-cü ilin birinci yarısı üzrə elmi və elmi-təşkilati fəaliyyətinə dair hesabatlarının müzakirəsini təmin etmək məqsədilə 21 may 2024-cü il tarixli sərəncam imzayıb.

Qeyd edib ki, AR Prezidentinin Fərman və sərəncamlarının, Nazirlər Kabinetinin qərarlarının, habelə dövlət programlarının icrası ilə əlaqədar elmi müəssisələrə tapşırılmış işlərlə bağlı ölkə başçısının 2024-cü ilin ölkəmizdə "Yaşıl dünya namine həməreylik ili" elan edilməsi haqqında, "Dahi Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin 530 illiyinin qeyd edilməsi haqqında", "Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin 140 illiyinin qeyd edilməsi haqqında", "Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illik yubileyinin qeyd edilməsi haqqında", eləcə də "Şuşa şəhərinin 2024-cü il üçün "İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər planı haqqında" və "Şuşa şəhərinin 2024-cü il üçün "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının gənclər paytaxtı" seçilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" sərəncamlarına əsərən mərkəzdə 30-a yaxın konfrans və elmi seminarlar təşkil edilib.

Sonra mərkəzin elmi katibi Cəmil Quliyev 6 aylıq hesabat məruzəsi ilə çıxış edib. O, iclas iştirakçılarının nəzərinə çatdırıb ki, hazırda mərkəzdə 2 istiqamət, 3 problem, 8 mövzu, 10 iş üzrə elmi-tədqiqat işi aparılır. Cari ildə mərkəz əməkdaşlarının kütüvə informasiya vasitələrində (KİV) mütəmadi elmi çıxışları təşkil edilir.

Çay və subtropik bitkilər şöbəsi üzrə Aqil Həsənovun 1 tezisi, Xalıqverdi Babayevin 4 tezisi (1-i xaricdə), Cinarə Rzayevanın 3 tezisi (1-i xaricdə), İdris Hüccətovun 1 tezisi (xaricdə) çap olunub.

Tarix və ədəbiyyat şöbəsi üzrə Sərraf Talibovun 1 tezisi, Mehman Əliyevin 1 monoqrafiya, 4 məqaləsi (1-i xaricdə), Cəmil Quliyevin 1 tezis, 3 məqaləsi, Samir Kərimovun 2 məqaləsi (1-i xaricdə), 2 tezisi, Mayis Cəfərovun 1 dərs vəsaiti, 3 tezisi, Gözəl Əlizadənin 2 tezisi (1-i xaricdə), İltifat Əhmədovun 8 yazısı KİV və Akademianın mətbu organlarında dərc olundu.

Mərkəzin 2 əməkdaşı kiçik elmi işçi Nəzrin Əlizade AMEA-nın Şərqşuraslılıq İnstitutunda "Türk filologiyası" ixtisası üzrə fəlsəfə doktorluğunə, elmi katib Cəmil Quliyev isə AMEA-nın A.A.Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutunda "Vətən tarixi" ixtisası üzrə elmlər doktoru proqramına qəbul üçün sənədlərini təqdim etmişlər.

Elmi mərkəzin baş kitabxanaçı Fərane Mikayılova 26 fevral - 1 mart tarixlərində AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında regional elmi mərkəzlərin və elmi-tədqiqat institutlarının əməkdaşları üçün keçirilmiş ixtisasartırma təlimlərində iştirak etmişdir. O, həmçinin AMEA Gənclər Bölməsində Azərbaycan mütefəkkiri Mirzə Şəfi Vazehin 230 illik yubileyinə həsr olunmuş "Mirzə Şəfi Vazeh və dünya ədəbiyyatı" mövzusunda respublika elmi-nəzəri konfrasında iştirak etmiş, "Divani Hikmet" ədəbi məclisi mədəniyyətlərə körpüdür" adlı tezisi konfrans materiallarında çap olunmuşdur. Kitabların rəqəmsallaşdırılması istiqamətində Elektron kitabxanasının yaradılması üzrə işə başlanılıb və bu istiqamətdə iş davam etdirilir. Elmi kitabxananın kitab fondunda hazırda 1096 ədəd kitab vardır. 6 ay ərzində Akademianın müxtəlif müəssisələrindən 532 ədəd kitab hədiyyə edilmişdir.

23-24 may tarixlərində AMEA, Elm və Təhsil Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin birgə təşkilatlılığı ilə "Azərbaycanda ətraf mühitin sağlamlaşdırılmasında Ümummülli Lider Heydər Əliyevin rolü" mövzusunda elmi-praktiki konfrans keçirilmişdir. Həmin konfransda mərkəzin əməkdaşları da iştirak etmişlər.

İyunun 23-də Zoom proqramı vasitəsilə İstanbulda təşkil edilən elmi araşdırma mərasimlərinin tanınması və qiymətləndirilməsi üzrə beynəlxalq elmi konfransda mərkəzin əməkdaşları Mehman Əliyev "Naxçıvan ədəbi mühiti bir baxış", Cəmil Quliyev isə "President İlham Əliyevin dövründə azərbaycanlılıq" adlı məqalə və tezisələr çıxış etmişlər.

Məruzə ətrafında müzakirələrdə mərkəzin əməkdaşlarından Sevinc Hüseynova, Mayis Cəfərov, Samir Kərimov, Xalıqverdi Babayev, Aqil Həsənov, İsaq Məmmədov və Fərane Mikayılova çıxış edərək görülen işlər barədə məlumat verib, mülahizələrini bölüşüb, təkliflər irəli sürüblər.

AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının vitse-prezidentləri xidmətinin elmi katibi biologiya elmləri doktoru, dosent Tubuxanım Qasızməzadə Lənkəran Regional Elmi Mərkəzinin 6 ay ərzində gördüyü işləri yüksək dəyərləndirirək qənaətbəxş hesab edib, gələcək fəaliyyətində kollektivə uğurlar arzulayıb.

Sonda müzakirə olunan məsələ ilə əlaqədar qərar qəbul edilib.

Dilçilik İnstitutunun alımları Bişkekdə keçirilən beynəlxalq konfransda

AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun direktoru professor Nadir Məmmədli və Türk dilləri şöbəsinin müdürü professor İsmayılov Kazimov Qırğızistannın Bişkek şəhərində keçirilən "Yazılısının 950-ci ildönümündə "Divanü lügət-it-türk: Türk dünyasının ortaq dəyəri" mövzusunda beynəlxalq konfransında iştirak ediblər.

Konfransda professor Nadir Məmmədli "Divanü lügət-it-türkün tədqiqi tarixi", professor İsmayılov Kazimov isə "Azərbaycan dilinin tarixi grammatikası" və Mahmud Kaşgarının "Divanı lügət-it-türk" əsəri" mövzusunda məruzə ilə çıxış ediblər.

Tədbirdə bölmə sədri ki mi iştirak edən Nadir Məmmədli Türk dünyasının ən qiymətli kitablarından biri olan Mahmud Kaşgarının məşhur "Divanü lügət-it-türk" əsərinin tarixi, professor İsmayılov Kazimov isə "Azərbaycan dilinin tarixi grammatikası" və Mahmud Kaşgarının "Divanı lügət-it-türk" əsərini təqdim etdi. Çap olmuş kitablardan biri olan "Divanü lügət-it-türk: Türk dünyasının ortaq dəyəri" mövzusunda iştirak ediblər.

tarixində ilk dəfə ərəb dilindən Azərbaycan diline tərcümə etmişdir. Xalid Xocayev bu kitabın tərcüməsindən sonra "əksinqılıb pantürkist təşkilatın üzvü kimi, həm də Türk-yənin xeyrəne kəşfiyyat işi aparmış şəxs" damgası ilə ittihəm olunaraq 1937-ci ilde güllənmişdir. Alimin evində axtarıx aparılan zaman "Divan" üzərə çıxmamış, itmiş hesab olunmuşdur.

Mahmud Kaşgarı "Divanü lügət-it-türk" ensiklopediyasında türkçələrin dil-ağzı özelliklərini, əhəcələrini, milli-mədəni varlığını toplamış, dövrünü uyğun grammatika və

yazı qaydalarını müəyyənləşdirmişdir.

Əsər yalnız lügət deyil, türk təyfalarının dil-əhəcə ferqlişlərini, yayılma areallarını, həyat tərzini, tarixini, mifologiyasını, folklorunu, mədəniyyətini öyrənməyə imkan verir.

Əsər XI əsrin əvvəllərində türk təyfalarının əhəcələri haqqında məlumat verən dialekto-ətnoloji kitabdır. Eyni zamanda, bəzi türk əfsanələrini, köhnə və yeni inancları, əyləncə, oyular, dövrün peşə-sənətkarlıq, ovculuq, geyim, zərgərlik əşyaları və silahlar, atlar, müxtəlif ərəzəq, qida məhsulları və içkilər, xəstəliklər, müalicəvi otalar və dərmanlar haqqında məlumat verən etibarlı və yegane mənbə, əedadlarımızın bədii-estetik, poetik antologiyasıdır.

Ismayılov Kazimov məruzəsində bildirib ki, Mahmud Kaşgarının "Divanü lügət-it-türk" əsəri dünya tarixində yazılmış ilk türk lügətidir. Bu, adı sözlük deyil, eyni zamanda yazılılığı dövrün xarakterik cizgilərini müəyyənləşdirən güzgüsdür, min il öncəki düşüncəni bugünən getirir, tanıdan mötəber bir qaynaqdır. Lügətdə istifadə edilmiş kələmələr, söylemlər, ifadələr, cümlələr, ədəbi örnəklər - şeirlər, ata sözü və məsəllər, hikmətlər hezədən canlıdır.

Bu əsərlə türkçələrin, türk grammatikasının teməli qoyulur. Türk dili dövrün güclü dilləri ilə - ərəb, fars və soğdak dilləri ilə qarşılıqlıdır, müqayisə edilir.

COP29 ölkəmizdə təklif olunan ekoloji layihələrin həyata keçirilməsi üçün beynəlxalq ekoloji fondlardan istifadə etməyə imkan verəcək

AR ETN Neft və Qaz İnstitutunun Neft-qaz sahəsinin geoekoloji problemləri, Neft və Qaz Institutunun COP29 tədbiri ilə bağlı gördüyü işlər, geoekologiya ilə bağlı aparılan tədqiqatlar və digər mövzulara dair suallarımızı cavablandırıb.

- Fəxrəddin müəllim, əvvəlcə rəhbəri olduğunuz Neft-qaz sahəsinin geoekoloji problemləri şöbəsinin fealiyyəti ilə bağlı məlumat verməyinizi istərdik.

- Neft və Qaz Institutunun Neft-qaz sahəsinin geoekoloji problemləri şöbəsi 2016-ci ildən etibarən fealiyyət göstərir. Şöbədə esasən CO2 qazının atmosfəre atılmasının qarşısının alınması üçün beynəlxalq səviyyədə işlənən layihələr və tətbiqlər haqqında məlumatların toplanması, CO2 qazının tutulub-yılğılması üçün qurğular istehsal edən şirkətlər ilə əlaqələrin yaradılması, Azərbaycanda təbii qazdan istifadə etməklə enerji istehsal edən iri müəssisələrin təyin ediləməsi, tullantıcların inventarlaşdırılması və hecmərlərin hesablanması, CO2-nin saxlanması üçün geolojiformasiyaların araştırılması istiqamətində tədqiqatlar aparılır.

Söbədə bir sıra müümən nəticələr əldə edilmişdir. 2017-2019-cu illərdə Azərbaycanda bir sıra iri məməberdən atmosfəre atılan CO2 qazlarının miqdarının inventarlaşdırılması, tutularaq yeraltı layarlarda saxlanılması və layların neftveriminin artırılması üsulları işlənilmişdir. 2020-2021-ci illərdə atmosfəre atılan karbon dioksid qazının tutularaq sənayedə istifadəsi texnologiyasının Azərbaycanda tətbiqinin elmi-texniki və iqtisadi əsaslandırılması ilə bağlı tədqiqatlar aparılmışdır. Eyni zamanda, 2022-2024-cü illərdə atmosfəre atılan karbon dioksidin tutularaq neft yataqlarının qalıq ehtiyatlarının çoxalmasına istifadə metodologiyası işlənilir və ekoloji aspektləri öyrənilir.

Söbənin iştirak etdiyi qrant layihələri haqqında da məlumat vermek istərdim. Belə ki, 2018-2019-cu illərdə Azerbaycanda metanol və karbonid gürbəsi istehsalında xammal kimi istifadə edilən təbii metan qazı (CH4) əvəzinə iri sənaye obyektlərindən atmosfəre atılan karbon qazının (CO2) tutularaq yüksələməsi və istifadə edilməsinin elmi-texniki, iqtisadi əsasları işlənilmiş və bir sira təklifler hazırlanmışdır. 2022-ci ildə icra edilən qrant layihəsi çərçivəsində atmosfəre atılan antropogen mənşəli karbon qazının utilizasiyası məqsədilə ehtiyati tükənmiş neft-qaz laylarının qaz saxlama anbarı kimi istifadəsi-

fadə imkanı yaranacaq.

- Ölkəmizdə yeni prioritet elmi istiqamətlərdən olan geoekologiya ilə bağlı tədqiqatlar hansı səbəblərdən aktuallıq kəsb edir?

- Geoekologiya elmi yerin daxilində və xaricində baş verən proseslərlə canlı aləm arasında mövcud olan əlaqəni, canlı aləmin yaşaması üçün əlverişli şəratın (mühitin) yaradılması nöqtəyi nəzərdən öyrənir. Geoekologiya geologiya və ekologiya fənlərinin sərhədində yaranmaqdadır. Geoekologiya canlı aləmin yaşadığı şərait, onlar arasında qarşılıqlı münasibət, bu şəraitin geoloji mühitdə baş verən dəyişikliklərlə əlaqədar dəyişməsi, canlı varlığın təsiri ilə geoloji mühitin dəyişməsi, yeni canlı varlıqla geoloji mühit arasında qarşılıqlı münasibət haqqında elmdir.

- Elm və Təhsil Nazirliyinin Neft və Qaz Institutunda COP29 tədbiri ilə bağlı hansı işlər görülür?

- Ölkəmizdə baş tutacaq COP29 tədbiri elmi-tədqiqat məssisələri, eləcə də neft və qaz sahəsində fealiyyət göstəren alimlərimiz qarşısında yeni vezifələr qoyur. Qeyd edim ki, Neft və Qaz Institutunun Neft-qaz sahəsinin geoekoloji problemlər şöbəsindən en mötəber beynəlxalq tədbirlərdən olan COP29 və "Yaşıl dünya naminə həmərlik ili"ne həsr olunmuş tədbirlər planı hazırlanmışdır. Tədbirlər planına əsasən, şöbədə iqlim dəyişmələri, maraqlı tərəflər üçün atmosfəre atılan istixana qazlarının inventarlaşdırılması metodikasının öyrənilmesi, iqlim dəyişmələrinə mənfi təsir göstəren istixana qazlarının tutulması, istifadəsi və yeraltı qaz saxlama anbarlarında yüksələb saxlanılması layihələri üzərində işlərin davam etdiriləməsi və digər aktual mövzularda tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Bundan başqa, cari ilin fevral ayında "Azərenerji" ASC-də keçirilən seminarda 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmərlik ili" və COP29-a hazırlıqla bağlı Tədbirlər Planı müzakirə olunmuşdur. Tədbirdə AR Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən olan nümayəndələr, AMEA-nın vitse-prezidentləri iştirak etmişdir. Seminarda Neft və Qaz Institutunda hazırlanmış layihə təklifləri tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırılmışdır.

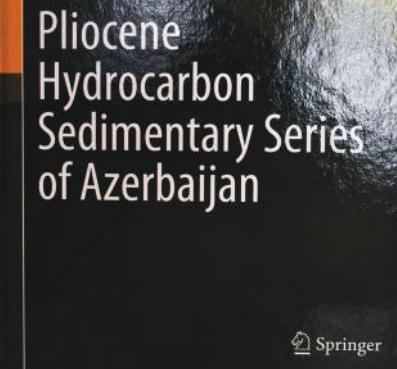
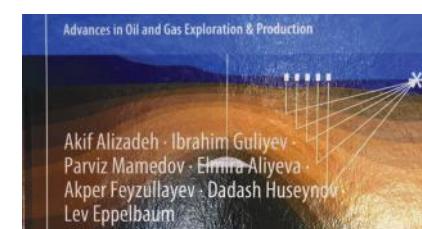
- COP29-un ölkəmizin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun yüksəldilməsi baxımından əhəmiyyətini necə qiymətləndirirsiniz?

- Bu sənətin cavabına möhtəram Prezidentimiz İlham Əliyevin fikirləri ile başlamaq istəyirəm: "COP29-a ev sahibliyi edəcək ölkə kimi yekdil qərarla seçilmək bizim üçün həqiqətən böyük şərəfdir. Biz bunu beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycana və gördüyü işlərə, o cümlədən yaşı enerji sahəsində fealiyyətimizə hörmətinin eləmeti hesab edirik."

Bu mühüm tədbir Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunun daha da yüksəldilməsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Tədbir iqlim dəyişikliyinin azaldılmasına və yaşıl enerjidən istifadəyə yönəlmış global təşəbbüslerin həyata keçirilməsi üçün platforma rolunu oynayacaq. COP29-un digər əhəmiyyəti ilə bağlı deyə bilərəm ki, ölkəmizdə təklif olunan ekoloji layihələrin həyata keçirilməsi üçün beynəlxalq ekoloji fondlardan isti-

Müsahibəni apardı:
Nərgiz QƏHRƏMANOVA,
AMEA-nın Rəyasət Heyəti
aparatının İctimaiyyətə
əlaqələr, mətbuat və
informasiya şöbəsinin Elektron
informasiya sektorunun müdürü

Azərbaycanda yerin təkinin neftlə zəngin olduğu haqqında məlumatlar əsrlərin dərinliyinə gedir. Neftin ilk hasilatı XIX əsrin əvvəlindən yerüstü neft təzahürlerin yanında el ilə qazılmış quylar vasitəsi ilə başlanmışdır. Geoloziya elminin XIX əsrin ortalarınadək, demək olar ki, mövcud olmamasına baxmayaraq nefta olan tələbatın durmadan artması, eyni zamanda hələ tədqiq olunmamış neft çıxışlarının sayının azalması və quyların dərinliyinin artması ilə bağlı axtarış işlərinin uğur ehtiyyatlı da gündən-güne azalırdı. Azərbaycan alimlərinin səyle, elmi inadla, həm de həvəsle bir əsr müddəli axtarış işlərinin nəticələri təhlil olunandan sonra sübut edildi ki, səhhi neft təzahürlerinin olmadığı qapalı strukturlar daha perspektivlidir.

Azərbaycanın əsas neft-qaz rezervuarı olan məhsuldar qata həsr olunmuş monoqrafiya

Azərbaycan ərazisinin müfəssəl geoekologiya bəşəriyyət üçün böyük əhəmiyyəti olan təbii və təbiəti mühafizə biliklərinin sinteziidir. Eyni zamanda, təbii proseslərin geoloji mühit və təbii-texnogen sistemlərə mümkün təsir nəticələrinin qiymətləndirməye və qabaqcada söyləməye imkan verir. Yer səthində təbii və oyadılmış (hərəkətə gətirilmiş) geoloji proseslərin gedisi müəyyən edən təbii və texnogen amillərin öyrənilməsi təbii kortəbii hadisələrin nəticələrini zəiflətməyə və geoloji mühitə antropogen fealiyyətin təhlükəli təsirini azaltmağa imkan verir. Öz inkişafında bu elmi sahə müxtəlif təbii və tətbiqi elmlər - geologiya, fiziki coğrafiya, geomorfologiya, hidrogeologiya, meteorologiya, seysmologiya, geofizika, geokimya, mühəndis geologiyası, dağ işləri, faydalı qazıntıların kəşfiyyatı və işlənilməsi və s. istinad edir.

- Bu gün iqlim dəyişikliyi proqnozları hər kəsi narahat edir. Azərbaycan alimləri bu probleme dair hansı araşdırma məsləhətləri aparır?

- Dündür, son illər Yer Küresində qlobal iqlim dəyişmələri özünü daha qabarlı göstərir. Bu səbəbdən elmi cəhətdən inkişaf etmiş qabaqcıl ölkələrin alım və mütəxəssisləri, siyasetçiləri qlobal istiləmənin səbəblərini aydınlaşdırmaq, ona qarşı mübarizə yollarını müəyyənləşdirmək üçün səyərləri birləşdirir, təklifləri verirlər.

Iqlim dəyişikliyinin qarşısının alınması və COP29 tədbirinə töhfə vermek məqsədilə Neft-qaz sahəsinin geoekoloji problemləri şöbəsi tərefindən Azərbaycanın "Cənub" və "Səngəçal" elektrik stansiyalarında təbii qazın yandırılmasından atmosfəre atılan karbon qazının tutulması və xammal kimi Karbamid gübəri istehsalında istifadəsi, eləcə də Azərbaycanın "Şimal" elektrik stansiyasında atmosfəre atılan istixana qazlarının tutulması və Zirə neft-qaz yatağının ehtiyatı tükənmiş layarlarda saxlanılması dair təkliflər hazırlanmış, müxtəlif dövlət qurumlarına təqdim olunmuşdur.

Azərbaycanın ümummilli lideri Heydər Əliyev 1994-cü ildə "Ösrin neft müqaviləsi"ni imzaladıqdan sonra bu proses daha da fəallaşdı. "British Petroleum-StatOil", "Exxon", "Shell", "Amoco", "Mobil", "Yunocal", "Texaco", "Philips", "Total", "Elf", "Aqip" və dünyadan digər aparıcı neft şirkətləri, elmi mərkəzləri ilə birgə tədqiqatların nəticələrini beynəlxalq elmi məkəndə inqilabi sıçrayış kimi qiymətləndirmək olar.

Bu dövrde geologiya, paleontologiya və stratigrafiya, neft və qazın geokimyası,

geofizika və b. elmi istiqamətlərində 50-dən çox beynəlxalq elmi layihə işlənib hazırlanmışdır. Birge çöl işləri zamanı, yiğilmiş səxur, neft, qaz nümunələrin xarici elmi mərkəzlərdə analitik tədqiqatların nəticələrinin təhlilini və şəhəri müasir texnologiyala uyğunlaşması, yeni program təminatının hazırlanmasını, eyni zamanda milli elmi kadrların hazırlanmasını sürətləndirdi.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) həqiqi üzvləri Akif Əlizadə, İbrahim Quliyev, Pərviz Məmmədov, Əkber Feyzullayev, AMEA-nın müxbir üzvləri Elmira Əliyeva və Dadaş Hüseynov, həmçinin Tel-Əviv Universitetinin və Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin professoru Lev Eppelbaumdan ibarət müəlliflər qrupunun hazırlanmış "Pliosen Karbohidrogen Sedimentary Series of Azerbaijan" adlı monoqrafiya "Springer" nəşriyyatında (ingiliscə dilində) çapdan çıxbı.

Yeni orijinal monoqrafiya bu güne qədər toplanmış bütün geoloji və geofiziki materialların elmi ümumiləşdirilməsi və təhlilindən ibarətdir.

Kitabda CXH-nin əsas neft-qaz rezervuarının - Məhsuldar Qatın (MQ) müfəssəl seysmostratigrifikasi və seysmo-fasial təhlili, çöküntütoplanmanın şərait və dövriiliyi, sūxurların litoloji və mineraloji tərkibi, onların məkanda dəyişmə qanuna uyğunluqları təhlil edilmişdir. Sūxurların tutum-süzülmə xassələri hərtərəfi səciyyələndirilmiş, çöküntü aşınma mənbələrinin paleorekonstruksiyaları və hövzənin fasiləyən rayonlaşması aparılmışdır.

Monoqrafiyanın MQ-nin neftqazlılıqının və termobarik şəraitinin öyrənilməsinin nəticələrinə, həmçinin Aşağı Pliosen çöküntülərinin payına düşür. Bu çöküntülərin toplanmasının süretinə və həcmənə görə Cənubi Xəzər hövzəsi (CXH) bütün dünyada unikaldır və çöküntülerin ritmik növbələşməsini özündə eks etdirir. Yalnız son 5 mln il ərzində burada qalınlığı 7km-ə çatan qumlu-gilli çöküntülərin ritmik növbələşməsini özündə eks etdirən çöküntü qatı toplanmışdır.

Məkan və zamanca MQ sūxurlarının petrofiziki xüsusiyyətləri haqqında dəqiq məlumatlar neft və qaz üzrə axtarış işləri və həmçinin onların aşkarlanması, münbit horizontlarının keşfiyyatıdan əvvəl və sonra istifadə edilmişsinə baxımdan, böyük praktik və elmi mena kəsb edir. Buna görə də təsadüfi deyildir ki, bir çox alimlər və neft keşfiyyatçıları Azərbaycanın MQ çöküntülərinin öyrənilməsinə diqqət yetiriblər.

Azərbaycan 1991-ci ildə müstəqillik eldə etdiğindən sonra beynəlxalq elmi əlaqələr genişləndi və onların məkanda dəyişmə qanuna uyğunluqları təhlil edilmişdir. Sūxurların tutum-süzülmə xassələri hərtərəfi səciyyələndirilmiş, çöküntü aşınma mənbələrinin paleorekonstruksiyaları və hövzənin fasiləyən rayonlaşması aparılmışdır.

Bütün bu tədqiqatların nəticələri monoqrafiyanın müəlliflərinə geoloji keşfiyyat işlərinin səmərəliliyinin təhlili ilə yanaşı CXH-nin dərin quruluşunun müəyen edilməsinə, neft və qaz yataqlarının formalaşmasının tektonodinamik modelinin qurulmasına və hövzənin ehtiyatlarının mənimseməsinin strategiyasını işleyib hazırlamasına imkan yaratmışdır.

712 səhifəlik nəfis çap əsəri 19 fəsilə, 33 cədvəldən və 337 şəkildən ibarətdir.

Monoqrafiya müvafiq elmi sahədə çalışan mütəxəssislər, müəllimlər və tələbələr üçün nəzerdə tutulmuşdur.

Loqotip müsabiqəsi: nəticələr və perspektivlər

2024-cü il yanvarın 24-də AMEA-nın Rəyasət Heyeti tərəfindən elan edilmiş Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının yeni loqotipinin yaradılması barədə müsabiqə başa çatmışdır. Zaman keçir, hər şey dəyişir, loqotip məsabiqəsinin elan edilməsi ölkənin baş elmi məməlisəsində keçirilən islahatların yeni mərhələsinin məntiqi təcəssümüne əvərildi. Yeni məqsədlər və keyfiyyətcə yeni vəzifələrin həllinin vacibliyi yeni rəmzlərin həyata qədəm qoymasına səsləyir.

Şərtlərə görə müsabiqəde yalnız AMEA-nın əməkdaşları iştirak edə bilərlər. Elə buna görə təqdim olunan işlərə baxıb MEA əməkdaşlarının sayca artıq XXIV olan təsviri sənət sərgisi statusunu aldı. Bu yerde müyyən bir izahat vermək lazımdır. Təsviri sənət - rəngkarlıq, qrafika, heykəltəraşlıq, - sərbəst bədii yaradıcılıq sahəsidir. Loqotiplərin, emblemlərin, vizual kommunikasiya nişanlarının yaradılması isə dizayn sənətinin bu gün çox aktiv surətdə inkişaf edən sahəsidir. Emblemə və loqotiplərin vizual dili qarşısında müyyən, kifayət qədər sert olan təhləblər qoyulur. Loqotiplər yaxşı tanınan, asan yadda qalan, rahat qavranılan və ləkonik olmalıdır. Lakin bütün bu sadəlik və ləkonikliklə yanaşı, loqotiplərdəki təsvirlər təcəssüm etdiyi təşkilatın fəaliyyəti ilə bağlı olan rəmzləri və mədəni mənaları tam şəkildə eks etdirməlidir. Müsabiqədə münsiflər heyeti tərəfindən en yaxşı eskitlərin seçilməsində, qısa desək, bu meanlar əsas götürülmüşdür.

Müsabiqədə AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət Institutunu, Tarix və Etnologiya Institutunu, Arxeologiya və Antropologiya Institutunu, Şərqiyyatçılar İstirakçıları, eləcə də "Elm" Nəşriyyatının təmsil edən 25 əməkdaşla iştirak etmişdir. Bir çox müəlliflər münsiflər heyeti tərəfindən baxılmaq üçün lototiplərin iki-üç variantını təqdim etmişdilər. İşlərin ümumi sayı 67 idi.

Müsabiqəyə təqdim edilmiş loqotiplərin sərgisində bədii və kompozisiya həllinin geniş və zəngin mənzərəsi açıldı. Təqdim olunan eskitlərin böyük eksiyevi daire formasında, bəzi işlər isə oval formasında idi. Loqotiplərin

kompozisiyaları en müxtəlif xarakterli təsvir və rəmzlərdən təşkil olunmuşdu. Onların arasında AMEA-nın əsas binasının, həmçinin kitab, ləlekli qələm, atom ətrafında trayektoriya boyunca dövr edən elektron, alov dilleri, buta milli ornamenti və s.-nın təsvirləri var idi. Lakin loqotipin yaradılmasının bir şərti de bundan ibarətdir ki, təsvirin bütün elementləri eyni kompozisiyada bir-birinə mane olmadan üzvi surətdə həmə-həng yerləşsinlər. Eskişlərin çoxu bu şərtlərə cavab verdi.

Müsabiqənin yekun mərhələsində altı müəllifin işi seçildi. Seçilmiş əsərlər sırasına Xəzər Zeynalov, Camaləddin İsmayılov, Röya Mirzəbəyova, Minaya Feyzullayeva, Şəlalə Rüstəmovva və Mahiyəddin Seyidovun işləri daxil idi.

Arxeologiya və Antropologiya Institutunu təmsil edən M.Feyzullayevanın işi müsabiqə iştirakçılarının və münsiflər heyetinin diqqətini xüsusiylə cəlb etdi. Bu kompozisiyanın əsasını Azərbaycan MEA-nın Rəyasət Heyetinin dərin, zəngin göy rəng fonunda eks etdirilmiş binasının realist səpkidə işlənmiş təsviri təşkil edir. Kompozisiyanın üst hissəsində enlik və uzunluq istiqamətləri eks olunmuşdur ki, bu da qlobusu, daha geniş mənada isə dünya coğrafiyasını, Yer kürəsini simvolizə edir. Fıgurativ təsvirin bütün naturalizmə baxmayaraq kompozisiya kosmik təsəvvür, əhvali-ruhiyyə yaradır, fövqələşəri, hiperreal obyekt və durumun ək-

si kimi qavranılır. Bütün bunlar M.Feyzullayevanın eskizini loqotipin dizayn layihəsi kimi deyil, daha çox bitkin rəngkarlıq əsəri kimi xarakterizə edir.

Memarlıq və İncəsənət Institutunun direktor müavini Xəzər Zeynalov loqotipin layihələndirilməsindən başqa, loqotipin dizayn layihəsi tərzi nümayiş etdirmiştir. O, Akademiya binasının təsviri ideyasından imtina etmiş, üstünlüyü elm və mədəniyyətin ümumi qəbul olmuş rəmzlərinə vermişdir. Bütün digər işlər arasında X.Zeynalovun təsviri elementlərinin hədsiz bolluğu ilə seçilir. Məhz bu sahəbdən həmin kompozisiya xeyli "yüklenmiş" təsir bağışlayır və standart loqotiplər üçün qəbul edilmiş heddi keçir.

Müzikirələrin növbəti mərhələsində adı çəkilmiş altı müəlliflər təklif olunmuşdur ki, AMEA Rəyasət Heyetinin binasının təsvirini götürərək, onun etrafında kitab, alov, Azərbaycan Dövlət bayrağı və dünya coğrafiyasını təmsil edən rəmzlər təsvir edilsin.

Ümumi rayə görə "Elm" Nəşriyyatının baş dizaynları Şəlalə Rüstəmovanın işlədiyi loqotip müsabiqənin qalibi oldu. Burada Azərbaycan MEA-nın fəaliyyəti ilə bağlı olan praktik suretdə bütün rəmzi mənalar nəzərə alınmışdır. Diğer üstün cəhətlərə yanaşı, açılmış kitabın Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağının rənglerinə boyanmış vərəqlərinin müəllifin olduğunu mərakeşləşdirən təsviri təşkil edir. Bütövlükdə Ş.Rüstəmovanın kompozisiyası öz strukturuna görə kifayət qədər sadə, yiğincə olub asan qavranılır və bu cəhət onun qəlebəsini təmin etmişdir.

Müsabiqədə iştirak etmiş digər layihələr üçün de mərakeş, geniş perspektivlər açılışdır. Bu barədə müsabiqə işlərinə baxış zamanı AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli bildirib. Əvvələ, kataloq neşr olunacaq ki, bütün işlər oraya daxil ediləcəkdir. İkinci, bütün müsabiqə işləri Azərbaycan MEA-nın muzeyində saxlanılacaqdır. Üçüncü, loqotiplərin təsvirləri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 2025-ci ilde qeyd olunacaq 80 ililiyi ilə eləqədar bayram tədbirləri çərçivəsində yubiley suvenirlərini və hədiyyə neşrlərini bəzəyəcəkdir.

Ərtegin SALAMZADƏ
AMEA-nın müxbir üzvü

ELAN-MÜSABIQƏ

MEK-də "Açıq qapı" günləri

1-2 iyul 2024-cü il tarixlərində Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanasında (MEK) növbəti "Açıq qapı" günləri keçiriləcək.

Qeyd edilən tarixlərdə ziyarətçilər Azərbaycanın zəngin mədəni ərsinini mühafizə olunduğu MEK-də oxucular üçün yaradılmış şəraitlə, zəngin kitab fondu, elektron kataloq, kitabxana sistemləri, sərgilər və digər göstərilən xidmətlərlə yaxından tanışlıq imkanı əldə edəcəklər.

"Açıq qapı" günləri 1-2 iyul saat 10:00-dan 18:00-dək davam edəcək. Giriş sərbəstdir.

Qeyd edək ki, MEK-ə yaxınlaşan ziyarətçilərin şəxsiyyətlərinə təsdiq edən hansısa bir sənədin üzərində olması mütləqdir.

Mərkəzi Elmi Kitabxana könülli qəbulunu elan edir

Kitabxana işi sahəsində praktiki bilikləri mənimsemək, spesifikasiqamətlər üzrə fəaliyyətə cəlb olunaraq peşəkar kitabxanaçı kimi formalaşmaq, eləcə də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Mərkəzi Elmi Kitabxanasında (MEK) kitabxana işinin effektivliyinin yüksəldilməsində yaxından iştirak etmək istəyən gənclər yeni yaradılan "MEK könülli"lər"ne qoşulmaq üçün müsabiqədə iştirak edə bilərlər.

Müsabiqədə intizamlılıq, işgüzarlıq, ünsiyyətcilik, operativlik, kollektivdə işləmək bacarığı, kompüter bacarığı, dil biliyi və digər keyfiyyətlərə sahib olan 18-35 yaş arası gənclərə üstünlük veriləcək. Seçim CV və anket əsasında aparılacaq, növbəti mərhələye keçən namizədlər üçün müsahibə mərhəlesi təşkil olunacaq.

AMEA MEK-də könülliük fəaliyyətine gənclər üç ay müddətində qoşularaq müxtəlif sosial bacarıqlar və əmək vərdişləri aşılayan təlimlərdə yaxından iştirak edəcək. Könülli fəaliyyəti gündəlik olaraq üç növbədə təşkil ediləcək. Növbələrin bölgüsü aşağıdakı kimidir:

- Birinci növbə: saat 10:00-13:00;
- İkinci növbə: saat 14:00-17:00;
- Üçüncü növbə: saat 18:00-21:00.

Könüllilik programı ərzində əldə ediləcək əlavə imkanlar:

- Aktivliyi ilə seçilən könülliərə tövsiyə məktubu;
- AMEA Mərkəzi Elmi Kitabxanasının bir illik oxucu biletini ödənişsiz əldə etmək;
- Fəaliyyəti üzrə sertifikat.

"MEK könülli"lərinə əsas fəaliyyət istiqamətləri aşağıdakılardır:

- Mərkəzi Elmi Kitabxanada könülli fəaliyyətini həyata keçirmək;
- MEK-də keçirilən tədbirlərin təşkilində fəal iştirak etmək;
- MEK-in struktur vahidlərinin gündəlik fəaliyyətənə dəstək göstərmək;
- Kitabxanaya yeni müraciət edən oxuculara kitab və mütləq haqqında lazımi biliklərin veriləsi;
- Əlliillərin, yaşılı oxucuların kitabxanada daha asan xidmət almaları üçün onlara qayğı göstərmək, eləcə də kitabxanaya gələcək bilməyən əlil və yaşılı oxuculara qeyri-stasionar xidmət göstərmək;
- Oxuculara kitabxanada onənəvi və elektron kataloqlardan, elektron kitabxananadan istifadə qaydaları ilə bağlı eməli yardım göstərmək;
- MEK-in sosial şəbəkələrdəki rolunun artırılması dəstək olmaq;
- MEK-də rəy sorğularının, eləcə də müxtəlif fəaliyyətlərin həyata keçirilməsi üzrə sorğuların təşkilində iştirak etmək;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinin təhlilərinə zidd olmayan digər fəaliyyət sahələri.

Müraciətlər 1 iyul 2024-cü il tarixindən 1 avqust 2024-cü il tarixinədək qəbul edilir.

"MEK könülli"ləri" 1 sentyabr 2024-cü il tarixində fəaliyyətə başlayacaq.

Tel.: +99412 539 73 65
E-poçt: mekkonullu@gmail.com

MEK-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Günü ilə əlaqədar sərgi keçirilir

AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasında (MEK) 26 İyun - Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Günü ilə əlaqədar sərgi keçirilir.

Burada Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin keçidiyi 106 illik şərəflə yoldan geniş bəhs edən MEK-in fondlarındakı nəşrlər sərgilənilər. Onların sırasında "Hərbi məktəblərin banisi", "Azərbaycanda Ali Baş Komandanlıq institutunun Heydər Əliyev mərhələsi", "Heydər Əliyev və Azərbaycanın Daxili İşlər Orqanları", "Zəfer memuarları. Döyüşçülər, sərkərdə və müharibə haqqında", "İlham Əliyev. On beş illik prezidentlik dövrünün uğur salnaməsi 2003-2018", "Azərbaycan Ordusunun tarixi", "Hər biri qəhrəmandır", "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti və Qafqaz İslam Ordusu", "Qafqaz İslam Ordusunun Azərbaycanda izləri", "General Əliağa Şıxlinski və silahdaşları", "Tarixin Zəfer yolu", "Tarix yaran qəhrəmanlar", "Hərbi qanunlar toplusu", "Hərb məharəti tarixi" və digər nəşrlər yer alıb.

Nəşrlərdə 1993-cü ilde Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə həkimiyyət qaydışından sonra bütün sahələrdə olduğu kimi, ordu quruculuğundakı misilsiz xidmətləri, Azərbaycanın müstəqilliyi, torpaqlarının azadlığı uğrunda mübarizədə canlarından keçən Vətən övladlarının qəhrəmanlıq yolu, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev rəhbərliyi ilə müstəqillik tariximizə yazılan Zəfer və ordu quruluğu haqqında digər mühüm məlumatlar yer alır.

Sərgi iki heftə müddətində davam edəcək.

Redaksiya heyəti:

İsa Həbibbəyli, Arif Həşimov, Dilqəm Tağıyev, İbrahim Quliyev, Nərgiz Paşayeva, Rasim Əliquliyev, Tofiq Nağıyev, İradə Hüseynova, Gövhər Baxşəliyeva, Cəmil Əliyev, İsmayıllı Hacıyev, Fuad Əliyev

Baş redaktor: Ağahüseyin Şükürov

Ünvan: AZ 1001, Bakı, İstiqlaliyyət küçəsi 30.
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti

e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Tiraj: 2000

Орган Президиума Национальной академии наук Азербайджана

№ 22 (1419)

Пятница, 28 июня 2024 года

Газета выходит с 1984 года

Свет с Востока

В системе координат НАНА научное взаимодействие с учеными Поднебесной занимает особое место

Китай наращивает инвестиции в исследования, становясь ключевым игроком в глобальной науке и технологиях. Ученые Поднебесной заняты исследованиями в самых разных областях, подчас далеко за линией горизонта: от миссии ровера на Марс до погружения в Марианскую впадину - самое глубокое место на Земле. И потому иметь в партнерах такого авторитетного союзника для азербайджанской науки - дело чрезвычайно престижное.

Наглядное подтверждение тому - визит в Китайскую Народную Республику делегации НАНА, возглавляемой ее президентом академиком Иосифом Габиббейли.

Поездка по стране длилась несколько дней, однако в них уместилась довольно плотная и насыщенная программа. Это встречи с президентом Хэбэйской академии общественных наук (ХАОН) академиком Лу Цинбином, ректором Пекинского университета иностранных языков (ПУИЯ) профессором Цзя Вэньцзянем, вице-президентом и генеральным секретарем Китайского фонда защиты биоразнообразия и зеленого развития профессором Чжоу Цзиньфэном, посещение Научного центра Core в Чжудзи, административном офисе Академии Core (The International Core Academy of Sciences and Humanities, Гонконг), диалог с китайскими студентами, обучающимися в азербайджанской языковой группе ПУИЯ, где глава НАНА прочитал им лекцию по истории азербайджанской литературы, и т.д.

Азия - надежный друг и партнер

Все мероприятия, которые состоялись в дни визита делегации НАНА, имели одну цель - предоставить как можно больше информации о нашей стране, наших ученых, деятельности Академии наук, а также наметить перспективы научного сотрудничества между академиями наук двух стран.

Благодаря высокому уровню двустороннего сотрудничества, активно развиваемого в последние годы лидерами Азербайджана и Китая, наши страны вовлечены в реализацию глобальных проектов, что, безусловно, дает исторический шанс на еще большее расширение и интенсивной научной коллaborации. А заключение соответствующих меморандумов (с ХАОН, ПУИЯ, Академией Core) лишь подтверждает это.

В настоящее время основным трендом в современном мире вновь становится постепенный рост удельного веса Азии в мировой экономике. До 1820 года, когда объем производства на Западе резко повысился в результате промышленной революции, на долю Азии приходилось свыше 60% мирового производства. К середине прошлого века эта цифра составляла менее 20%, но уже усилиями двух последующих поколений этот показатель удвоился. Численность населения и объем производства Азии неуклонно и быстро увеличиваются, и сегодня на континент приходится около 62% населения мира. Азия производит чуть более 46% валового мирового продукта, и эта цифра превышает аналогичные показатели США и ЕС вместе взятых. В будущем, по прогнозам, доля населения Азии и объемы ее производства будут продолжать увеличиваться за счет более высоких темпов роста людских ресурсов и экономики и, возможно, в 2030 году доля континента в валовом мировом продукте вновь превысит 50%.

В Азии, как известно, обозначились два мировых лидера - Китай и Индия, а Япония, Индонезия, Южная Корея, Таиланд, Пакистан и другие страны входят в число крупнейших экономик мира.

Все это стало возможным за счет так называемой модернизации или постепенного включения традиционных цивилизаций Азии в основанную на рыночных отношениях глобальную систему экономики, лидером и движущей силой которой в течение длительного времени оставалась западная цивилизация.

От Каспия до Китая

Показателен в этом плане опыт Китая. За последние десятилетия здесь внедряется принципиально новая модель общественно-экономического развития, в рамках которой крупномасштабные социально-экономические и политические изменения осуществляются в результате целенаправленных усилий государства, сохранившего свою традиционно высокую роль. Это позволило Китаю добиться реконструкции ряда традиционных структур с целью достижения универсальных социально-экономических показателей, обеспечивающих независимость общества от давления извне и гарантирующих самосохранение собственной самобытной культуры.

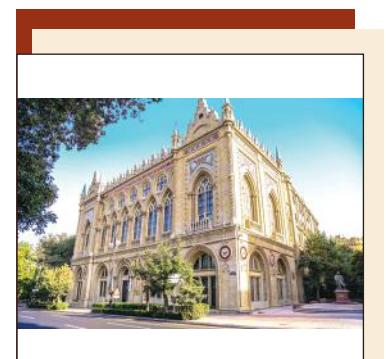
При всех революционных мерах для достижения ускоренных темпов развития китайского общества данную модель эксперты признают эволюционной, поскольку она демонстрирует возможность модернизации всех общественных структур при сохранении собственного цивилизационного ядра. Поэтому не случайно исторический опыт китайской цивилизации так важен для всех стран Азии, стремящихся найти собственный путь развития, который в равной степени учитывал бы требования современной глобализации со стремлением уберечь собственную культурную идентичность. Заинтересованный и равноправный диалог цивилизаций и культур в современной Азии создает для этого уникальную возможность.

Эта мысль в той или иной степени превалировала на одном из ключевых мероприятий, в котором приняла участие наша делегация, - речь идет о международной научной конференции "От Каспия до Китая: литература, технологии и общественная жизнь", на одном из пленарных заседаний которой президент НАНА выступил с докладом "Азербайджано-китайские отношения: от Древнего Шелкового пути к "Одному поясу - одному пути", в котором учений рассказал об истории азербайджано-китайских отношений и развитии широкомасштабного научного сотрудничества в современную эпоху, обозначив его перспективы.

Интерес к Азербайджану - искренний

К слову, на конференции, кроме международных докладчиков, с успехом выступили и азербайджанские ученые и эксперты, рассказавшие, к примеру, о традициях и инновациях современного банковского сектора Азербайджана (Orxan Sataev, Rabitabank), взаимодействии каспийских и центральноазиатских стран (докторант UNEC Садыг Гачаев), повышении значимости трансказпийских маршрутов на фоне геополитических изменений (Бюсал Гулиев, Университет Хазар), азербайджано-казахских литературных связях (завотделом по связям с общественностью, печати и информацией Президиума НАНА доктор философии по филологии Агаусейн Шукюров) и др.

(продолжение на стр. 10)

Создан
новый отдел

стр. 10 ⇨

Общее
достояние
турков

стр. 10 ⇨

Героическая
и победоносная

стр. 11 ⇨

The results of the
researchers from the
Institute of Mathematics and
Mechanics in the field of
neural networks continue to
attract attention

стр. 12 ⇨

Свет с Востока

В системе координат НАНА научное взаимодействие с учеными Поднебесной занимает особое место

(начало на стр.9)

В общей сложности на форуме было заслушано и обсуждено более 100 научных докладов, и что примечательно, в выступлениях зарубежных ученых было особо подчеркнуто значение Карабахской победы для всего региона, что означает только одно - Азербайджан в системе координат КНР занимает такое же важное место, как и Поднебесная - в нашей.

Яркое тому свидетельство - успешное функционирование кафедры азербайджанского языка в Пекинском университете

иностранных языков, со студентами которого встретился академик Габибейли: азербайджанский ученый-филолог остался доволен языковой подготовкой, интеллектуальным уровнем, а также информированностью китайских студентов об этапах, литературных направлениях, отдельных представителях жанров, современных азербайджанских поэтах и писателях, перспективах азербайджано-китайских литературных связей, а также об истории, географии и культуре нашей страны.

В завершение встречи руководитель главного научного ведомства Азербайджа-

на вручил каждому студенту сувениры, отражающие исторические места, материальные и культурные памятники Страны огней, а также книги и монографии, изданные на азербайджанском языке в возглавляемом им научном учреждении. В свою очередь китайские студенты заверили представителей нашей делегации в том, что они постоянно совершенствуют свои знания азербайджанского языка. А руководит упомянутой кафедрой главного китайского вуза этнический азербайджанец - доктор философии по филологии доцент Агшин Алиев.

**Академик Иса Габибейли:
"Мероприятие, которое проводится на пороге Зангезурского коридора, имеет большое общественно-политическое значение"**

"Фестиваль-конгресс "Возвращение в Западный Азербайджан" - одно из блестящих мероприятий, которые реализуются в рамках идеи Президента Ильхама Алиева о возвращении в Западный Азербайджан. Проведение мероприятия в Нахчыванской Автономной Республике, особенно на Батабатском плато, отражает реалии возвращения и в логическом, и в прямом смысле. Я считаю, что свадьба, которая состоялась вчера в Батабате в рамках фестиваля-конгресса, в прямом смысле этого слова является торжеством возвращения в Западный Азербайджан".

Об этом в своем интервью Нахчыванскому бюро Азертадж на пороге Зангезурского коридора рассказал президент НАНА академик Иса Габибейли.

Руководитель НАНА отметил: "На конгрессе, посвященном Западному Азербайджану, на различные темы выступили более 300 азербайджанских ученых. Это - очень важные шаги, направленные на возвращение науки в Западный Азербайджан. Я считаю, что материалы конгресса станут первым крупным серьезным сборником по Западному Азербайджану. Все эти мероприятия свидетельствуют о реальности осуществляющей Азербайджанским государством концепции, стратегии возвращения в Западный Азербайджан, а также о соответствии этого процесса национально-духовным ценностям, идеологии азербайджанства, возвращению к целостности Азербайджана. Таковы основные итоги прошедшего в Нахчыване фестиваля-конгресса".

Академик Иса Габибейли продолжил: "Проведение этого фестиваля-конгресса на пороге Зангезурского коридора имеет большое общественно-политическое значение. Итоги мероприятий, которые реализуются под руководством Президента Азербайджанской Республики для открытия Зангезурского коридора, очевидны для всего азербайджанского общества, представителей интеллигенции. К тому же всем ясно, что Зангезурский коридор действительно превратится в важный транспортный узел, который объединит Европу и Азию, все окружающие нас государства, и принесет пользу всем. Это - торжество проводимой Азербайджанским государством политики. Я верю, что в самое ближайшее время мы будем ездить через Зангезурский коридор в Баку или приезжать из Баку в Нахчыван".

Создан новый отдел

В соответствии с призывами Президента Азербайджанской Республики Ильхама Алиева в научно-исследовательских учреждениях НАНА ведутся важные исследования, связанные с Западным Азербайджаном.

С этой целью по постановлению Президиума НАНА за счёт внутренних ресурсов в Институте истории и этнологии имени А.Бакиханова создан отдел истории Западного Азербайджана, в Институте фольклора - отдел фольклора Западного Азербайджана, а в Институте языкоznания имени Насими - отдел топонимики. За исследований период указанными отделами проведены фундаментальные исследования, получены значительные результаты и изданы книги, в которых нашли свое отражение вопросы, связанные с изучением и пропагандой богатого историко-культурного наследия, созданного нашими соотечественниками в Западном Азербайджане. В то же время завершены работы по подготовке словарника "Энциклопедия Западного Азербайджана".

Недавно по постановлению Президиума НАНА в Институте рукописей имени Мухаммеда Физули за счёт внутренних ресурсов был создан отдел исследования рукописей Западного Азербайджана и Карабаха. Сотрудники нового отдела будут собирать и систематизировать рукописи произведений поэтов и писателей, которые жили и творили в Западном Азербайджане и Карабахе, заниматься составлением и изданием сборников, изучать жизнь и творчество деятелей, которые являются выходцами из этих регионов.

В рамках фестиваля-конгресса "Возвращение в Западный Азербайджан", который состоялся в Нахчыване, в Ордубадском районе прошла встреча с представителями Западного Азербайджана.

Встрече приняли участие ректор Нахчыванского государственного университета доцент Эльбрус Исаев, президент НАНА академик Иса Габибейли, глава

Исполнительной власти Ордубадского района Раджаб Рагимли, председатель правления Общины Западного Азербайджана Азиз Алекперли и другие официальные лица государства, депутаты Милли Меджлиса, ученые, представители общественности и СМИ.

Участники встречи побывали на территории села Котам Ордубадского района, которое считается одним из основных

пунктов Зангезурского коридора, объединяющего Нахчыван с остальной территорией страны, а также посетили станцию Саламмелик, сделали символические шаги в сторону коридора и сфотографировались на память. В ходе беседы прозвучали предложения, связанные с Концепцией возвращения в Западный Азербайджан, и говорилось о значении фестиваля-конгресса.

Азербайджанская литература: этапы и деятели

В турецком издательстве "Бенгю" вышла в свет монография президента НАНА академика Исы Габибейли "Азербайджанская литература: этапы и деятели".

В монографии представлена новая периодизация азербайджанской литературы, прошедшей многовековой путь развития. Отказавшись от применяемой на протяжении долгих лет "марксистской теории формаций", автор приводит новую периодизацию с учётом актуального в современную историческую эпоху принципа азербайджанства и фактора цивилизации, а также опираясь на реалии литературно-исторических процессов.

Очередная значимая страница

Исходя из реальной диалектики развития азербайджанской литературы, академик Иса Габибейли перечисляет этапы ее развития с древнейших времён до наших дней. Одним из основных факторов в новой классификации этапов развития литературы принял фактор литературных течений. Таким образом, в монографии рассматриваются характерные черты, присущие таким литературным течениям, возникшим в азербайджанской литературе в различные исторические периоды, как ранний реализм, просветительский реализм, критический реализм, романтизм, сентиментализм, творческий метод социалистического реализма, а также заслуги основных представителей этих течений. Помимо этого, академик Иса Габибейли впервые привлекает к исследованию и такие литературные течения, как неореализм, постмодернизм, магический реализм, академизм, которые возникли в азербайджанской литературе в период независимости. Издание монографии "Азербайджанская литература: этапы и деятели" в Турции является очередной значимой страницей в истории развития двусторонних научных связей.

Научным редактором монографии является профессор Явуз Акынтар.

На турецкий язык монографию перевела педагог Университета Кастамону доктор философии по филологии Вусали Мусалы.

Общее достояние тюрков

Тюркологи в Бишкеке обсудили различные аспекты наследия Махмуда Кашгари

В Бишкеке состоялась конференция "950-летие "Дивану лугати-т-турк": общее достояние тюркского мира". Об этом сообщает пресс-служба Тюркской академии (ТА).

В ходе мероприятия участники из Азербайджана, Кыргызстана, Казахстана, Узбекистана и Турции обсудили биографию автора, цели создания "Дивану лугати-т-турк", языка, а также литературные материалы, историческую и этнографическую информацию, содержащуюся в этом произведении.

Особое внимание было удалено переводам и исследованиям "Дивану лугати-т-турк", его важности для изучения истории тюркских языков, современных диалектов, литературы, этнографии, сравнительной лингвистики и лексикографии.

Президент ТА академик Шаин Мустафаев, отметив значимость труда Махмуда Кашгари, подчеркнул, что эта работа, написанная в XI в., представляет собой энциклопедию тюркского мира, которая охватывает социальную структуру, географию, образ жизни, верования, мифологию и народную литературу тюркских народов и племен.

Ш.Мустафаев подчеркнул также, что "Дивану лугати-т-турк" приобретает важное значение в контексте обеспечения научной и культурной основы для интеграции между тюркскими государствами и народами.

Мероприятие было организовано Тюркской академией совместно с Турецким лингвистическим обществом при Высшем совете по культуре, языку и истории им. Ататюрка, а также при поддержке Института языка и литературы им. Чингиза Айтматова Национальной академии наук Кыргызстана.

Героическая и победоносная

Вооруженным силам Азербайджана исполняется 106 лет. 26 июня 1918 года правительство Азербайджанской Демократической Республики (АДР) приняло решение о формировании отдельного Азербайджанского корпуса. Так был заложен фундамент Национальной армии.

Отдельный Азербайджанский корпус

Отдельный Азербайджанский корпус стал первой воинской частью в истории нашей новейшей государственности. В последующие месяцы благодаря усилиям военных министров - Хосров бека Султанова и Самед бека Мехмандарова, командира Азербайджанского корпуса Алиаги Шихлинского, начальников Генерального штаба Магомета Сулькевича и Габиб бека Салимова, тысяч солдат и офицеров, проявивших героизм и отвагу на полях сражений в борьбе за независимость, свободу и территориальную целостность Родины, была сформирована боеспособная Национальная армия Азербайджана.

Правительство АДР осуществило целый ряд важных мер, направленных на организацию Вооруженных сил и военного ведомства. В частности 3 января 1919 года приказом военного министра - генерала Самед бека Мехмандарова была создана комиссия для выработки штатов войсковых частей, управлений и учреждений военного ведомства Азербайджанской Республики. Другим его приказом, от 10 января того же года, был образован Военный совет при министерстве. На этот орган возлагались разработка и решение вопросов военного законодательства, размещения, снабжения, обучения и воспитания войск.

За 23 месяца существования первой Азербайджанской Республики ее Вооруженным силам удалось достичь таких значительных успехов, как освобождение Баку, отражение агрессии со стороны Армении, защита Карабаха, обеспечение территориальной целостности государства.

Воины АДР отстояли Карабах

АДР с самого начала своего существования была вынуждена отстаивать независимость и территориальную целостность. Постоянную внешнюю угрозу представляла военная агрессия со стороны Армянской Республики. Несмотря на то, что сама она была создана усилиями внешних сил на исконной земле Азербайджана - в Иреване и его окрестностях, Армянская республика пыталась захватить и другие азербайджанские области, прежде всего Карабаха.

Принимая во внимание реальную опасность оккупации азербайджанских земель армян-

скими войсками, в январе 1919 года было образовано Карабахское генерал-губернаторство. Генерал-губернатором Карабаха был назначен Хосров бек Султанов.

Однако 21 марта 1919 года воинские части дашнакской Армении захватили Аскеранский переход. Лишь в сражении 30 мая азербайджанские войска под командованием генерал-ту-

бернатора Карабаха разбили агрессора и вернули под контроль Азербайджанского государства Ханкенди и Шушу.

В начале лета 1919 года дашнакское правительство Армении развязало новый виток кровопролитного конфликта. Но генерал-губернатору Султанову удалось восстановить относительный порядок в регионе.

23 ноября 1919 года в Тифлисе между Азербайджаном и Арменией было заключено соглашение, по которому стороны обязались прекратить вооруженные столкновения и решить все спорные моменты, включая вопрос о границах, мирным путем. Однако Армения, вероломно нарушив мирные договоренности, вновь напала на Азербайджан. Армянские регулярные войска прошли через Зангезур в Карабах, уничтожая на своем пути все азербайджанские селения.

22-23 марта 1920 года армянские войска нанесли удары по азербайджанским гарнизонам в Аскеране и Ханкенди, совершили нападения на Шушу, Ходжалы и Тертер. Для пресечения армянской агрессии правительство Азербайджана направило в край 20-тысячный корпус, возглавляемый генерал-майором Габиб беком Салимовым.

Очистив Карабах от армянских войск, Азербайджанская армия была нацелена и на освобождение Зангезура. 27 апреля 1920 года генерал-майор Салимов, телеграфируя Военному министерству, испрашивал разрешения идти вглубь Зангезура.

Однако этот день стал последним в истории АДР, павшей в результате военной агрессии советской России. Тем не менее АДР ценой жизни тысяч своих воинов удалось отстоять территориальное единство государства, защитить суверенные права Азербайджана над Карабахом.

Спустя столетие, в 2020 году, героические традиции славного воинства АДР продолжили Вооруженные силы современной Азербайджанской Республики, обеспечившие нашему народу Великую Победу в развязанной армянскими агрессорами новой Карабахской войне.

Наша Великая Победа

Создание Национальной армии вновь стало жизненной необходимости для Азербайджана с восстановлением государственной независимости в октябре 1991 года. Однако полноценное строительство Вооруженных сил Азербайджана началось лишь в конце 1993 года, с возвращением к руководству страной Гейдара Алиева.

Почти треть века Азербайджан терпел армянскую окку-

пацию своих территорий. Но он не смирился с ней и ее тяжелыми последствиями.

27 сентября 2020 года началась Отечественная война азербайджанского народа. За 44 дня Азербайджан кровью своих шехидов утвердил непреложную историческую истину: Карабах - это Азербайджан!

Великая Победа Азербайджана была достигнута благодаря героизму и самопожертвованию воинов Азербайджанской армии, незаурядному лидерству Президента и Верховного главнокомандующего Ильхама Алиева, единству всего азербайджанского народа.

Полное утверждение суверенитета Азербайджана на всех освобожденных землях произошло в результате антитеррористической операции 19-20 сентября 2023 года. Выступая на военном параде в Ханкенди, который был посвящен третьей годовщине Победы в Отечественной войне, Ильхам Алиев сказал: "Проведенная в сентябре антитеррористическая операция продлилась всего один день, даже меньше. Азербайджанская армия, проявив профessionализм и героизм, выйдя на все стратегические позиции, в короткий срок решила судьбу этой операции, и вражеская армия вынуждена была сдаться. Таким образом мы восстановили историческую справедливость".

Натиг МАМЕДЗАДЕ,
ведущий научный сотрудник
Института истории и этнографии
имени А.Бакиханова НАНА
доктор философии по истории

Пропагандируя национальное наследие

В НАНА состоялась международная конференция "Азербайджано-корейское научное сотрудничество в области археологии"

20 июня в главном здании НАНА состоялась международная конференция "Азербайджано-корейское научное сотрудничество в области археологии". В мероприятии приняли участие известные ученые и специалисты из Кореи, Турции и Грузии, сотрудники Института археологии и антропологии НАНА, представители СМИ.

Открыв мероприятие вступительным словом, президент НАНА академик Иса Габибейли отметил значимость мероприятия, которое традиционно проводится уже третий год, с точки зрения пропаганды национального культурного наследия и истории, всестороннего изучения культуры и развития туризма.

Руководитель НАНА сообщил, что одним из первых государств, поддержавших нашу страну в процессе возвращения в Карабах, который начался после исторической Победы, одержанной под руководством Президента Азербайджанской Республики, Верховного главнокомандующего Ильхама Алиева в 44-дневной Отечественной войне, была Южная Корея. Академик добавил, что Республика Корея также играет большую роль в реализации на освобожденных от оккупации территориях концепции "умный город" и "умное село".

Расширить деятельность экспедиций

Академик Иса Габибейли отметил, что в последние годы Азербайджано-корейская археологическая экспедиция проводит исследовательские работы в Карабахе: в ходе исследований, которые ведутся при участии корейских археологов на курганах Еддитепе в Физули, получены важные результаты.

Академик Иса Габибейли сообщил, что несколько лет назад вместе с покойным членом-корреспондентом НАНА, ученым-археологом Ильясом Бабаевым ознакомился с научными исследованиями и археологическими раскопками, которые Азербайджано-корейская археологическая экспедиция вела в Габале.

Академик также напомнил, что результаты комплексных исследований, которые велись Габалинской этнографической экспедицией Института археологии и антропологии, нашли отражение в книге об истории, этнографии и фольклоре Габалы, изданной на трех языках. Сказав, что эта книга является важным источником для историков, этнографов, археологов и фольклористов Азербайджана, руководитель НАНА добавил, что данное издание - ценный вклад исследовательской группы в развитие отечественной науки.

Подчеркнув необходимость в проведении фундаментальных научных иссле-

дований в области антропологии и расширении подготовки высококвалифицированных кадров в данной сфере, академик Габибейли сообщил, что в НАНА реализуются важные мероприятия, нацеленные на развитие этой новой для Азербайджана отрасли, в связи с этим важно расширять сотрудничество с братской Турцией и другими странами. Академик также отметил, что при поддержке Азербайджанского научного фонда в Институте археологии и антропологии НАНА реализуются мероприятия, направленные на создание лаборатории современного типа.

Сказав, что согласно Указу главы государства утверждено новое деление экономических районов Азербайджанской Республики, охватывающее 14 экономических районов, глава НАНА подчеркнул, что археологические раскопки должны охватить всю территорию Азербайджана, необходимо также расширить деятельность совместных экспедиций.

Сотрудничество по восходящей

В заключение своего выступления руководитель НАНА выразил уверенность, что доклады, которые будут прослушаны на международном мероприятии, и обсуждаемые темы внесут весомую лепту в развитие археологической науки, а также в расширение связей между странами.

Затем выступил Чрезвычайный и Полномочный посол Республики Корея в Азербайджанской Республике Ли Ин-Йонг, который сообщил, что дипломатические отношения между нашими странами установлены в 1992 году, а в настоящее время двусторонние связи развиваются по восходящей. Посол отметил, что в ходе археологических исследований, которые ведутся в Азербайджане с 2009 года при участии корейских специалистов, получены важные научные результаты, участие корейских ученых в Габалинской археологической экспедиции открыло новую страницу в истории сотрудничества между двумя странами.

На мероприятии директор Института археологии и антропологии НАНА доктор философии по истории, доцент Фархад Гулиев рассказал о деятельности Габалинского археологического центра, археологических исследованиях, которые велись в различные годы, и их успешных результатах, выявленных редких находках. Он также подчеркнул, что в Азербайджане уделяется большое внимание изучению археологических памятников и материального культурного наследия.

Далее на конференции были прослушаны различные доклады.

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

Issues of scientific cooperation were discussed between ANAS and the Hong Kong Core Academy

During the visit to the People's Republic of China the president of ANAS, academician Isa Habibbeyli visited the Zhejiang Scientific Center (Zhuji) of International Core Academy of Sciences and Humanities. The issues regarding Azerbaijan-China scientific relations, and further cooperation were discussed at the meeting held with the leadership of Core Academy.

Scientists and professors of the Presidium of Hong Kong Core Academy made speeches at the meeting as well.

The prospects of further bilateral cooperation were discussed during the meeting.

Academician Isa Habibbeyli visited the Department of Azerbaijani Language at the Beijing Foreign Studies University

The president of ANAS, academician Isa Habibbeyli got acquainted with the activity of the Department of Azerbaijani Language functioning at the Beijing Foreign Studies University.

Head of the Department, PhD in philology, docent Agshin Aliyev gave detailed information about the establishment history of the department, its working activity, meetings held with the students, scientific and methodological assignments given to the students, and educational events. Speaking about the results of the first graduation of the Azerbaijani-speaking specialists Agshin Aliyev said that the second group was also successfully involved in education. Agshin Aliyev noted that the Chinese students were active in the lessons, and got important knowledge about the his-

tory, language, and literature of Azerbaijan and added that special importance is attached to practical training and scientific and practical quizzes related to our country. The scientist noted that study trips were periodically organized for Chinese students to Azerbaijan during their summer holidays.

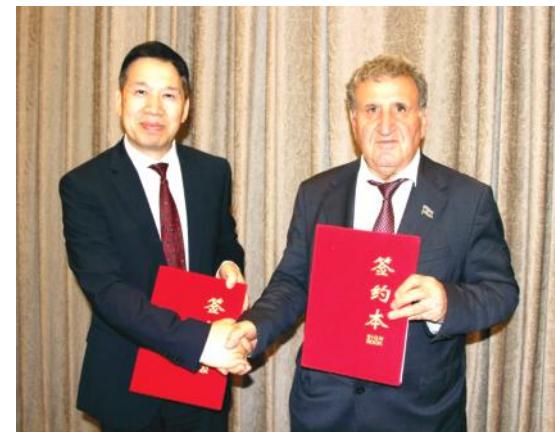
Academician Isa Habibbeyli praised the work of the Department of Azerbaijani Language at BFSU and highlighted the importance of further expansion of the relations.

The president of ANAS presented memorable gifts to the Department depicting historical sights, cultural monuments, and symbols of Azerbaijan, carpets depicting the Khari Bulbul flower, a symbol of Karabakh, and the building of the Azerbaijan National Academy of Sciences as well as more than 100 copies of books published in ANAS.

The president of ANAS, academician Isa Habibbeyli met with the General Secretary of China Biodiversity Conservation and Green Development Foundation (CBCGDF) Zhou Jinfeng during his visit to the People's Republic of China.

During the meeting the General Secretary of CBCGDF, Professor Zhou Jinfeng gave detailed information on the history, activity, and scientific project programs of the organization. The Professor noted that they were interested in establishing cooperation with ANAS in the implementation of various scientific projects. Saying that he is invited to COP29 events to be held in Azerbaijan this year, Professor Zhou Jinfeng underlined that the declaration of 2024 as a year of "Green World Solidarity Year" in Azerbaijan is of great significance for the whole world. The Professor also spoke about the expected important results of the great event and drew attention to the importance of developing cooperation relations with friendly Azerbaijan in this area.

The president of ANAS, academician Isa Habibbeyli expressed his gratitude for their attention and care and underlined the significance of establishment of the scientific cooperation relations between the institutions and expanding the cooperation. Speaking about the events held at the Azerbaijan National Academy of Sciences within a year of "Green World Solidarity Year" in Azerbaijan the president of ANAS emphasized the effectiveness of cooperation with the relevant foundation of China. He expressed his confidence that joint activity with research institutions of the Biological and Medical Sciences Department of ANAS would lead to important results.

Then a Memorandum on Cooperation was signed between the Azerbaijan National Academy of Sciences and the China Biodiversity Conservation and Green Development Foundation. The memorandum contains the provisions of joint scientific activity.

The sides exchanged memorable gifts in the end.

The president of ANAS, academician Isa Habibbeyli gave an interview to China's State Television and official newspapers and websites about Azerbaijan-China scientific relations.

The Chinese Professors representing different state institutions, head of public relations, press and information Department of the Presidium Administration of ANAS, PhD in philology Agahuseyn Shukurov, head of the Department of Azerbaijani Language at BFSU, PhD in philology Agshin Aliyev and employees of the Azerbaijani embassy in China also participated in the meeting.

Academician Isa Habibbeyli gave a lecture to Chinese students on the history of Azerbaijani literature

The president of ANAS, academician Isa Habibbeyli met with the Chinese students of the "Azerbaijani language" speciality at Beijing Foreign Studies University and delivered a lecture on the history of Azerbaijani literature.

Habibbeyli highly appreciated the level of Azerbaijani language of the students and their intellectual capacity and thanked the teacher of the university Agshin Aliyev for his work in this sphere.

In the end, the president of ANAS Isa Habibbeyli presented memorable gifts to every 12 Chinese students, educated in the "Azerbaijani language" speciality. The souvenirs illustrating the historical sights, cultural monuments of our country, books and mono-

graphs in Azerbaijani language published in the Academy.

The Chinese students also made speeches during the meeting underlining that they always improve their knowledge of the Azerbaijani language and expressed their love for our country. The students expressed their gratitude to the president of ANAS for the special meeting and lecture.

Then, photos were taken as a remembrance of the day.

The results of the researchers from the Institute of Mathematics and Mechanics in the field of neural networks continue to attract attention

They also extensively utilized this result. In the first half of 2024, Vugar Ismailov has become a reviewer for the journal Neural Networks 3 times and a total of 23 times. This journal is the official publication of neural networks societies worldwide, in Europe, and Japan.

Редакционная коллегия:

Иса Габибейли, Ариф Гашимов, Дильгам Тагиев,
Ибрагим Гулиев, Наргиз Пашаева, Расим Алигулиев, Тофик Нагиев,
Ирада Гусейнова, Говхар Бахшалиева, Джамиль Алиев,
Исмаил Гаджиев, Фуад Алиев

Главный редактор: Арагусейн Шукюров

Адрес: Баку, AZ 1001,
ул. Истиглалийят, 30, Президиум НАНА
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Мнение авторов может не совпадать с мнением редакции.

Тираж: 2000